

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓSEF.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden közetközénel 16 fillér

Nyitási díj 40 fillér.

Arad, 1906.

Kedd, február 20.

Szuronyok a parlamentben.

Maradjanak csak a készenlétbe helyezett ezredek nyugodtan. Tegye csak félre az Arme Oberbefehl az országos ostromállapot terveit, ha ugyan a mai események hatása alatt ilyesmivel fecsérelte az időt. Csönabban, nyugodtan vagyunk. Nem siránkozunk az alkotmányon esett sérelem miatt: a siránkozás asszonyi dolog. Nem szitkozódunk azokra, akik a törvénynek kerékbe törésén ma katonai engedelmességgel fáradoztak. A szitkozódás kudarcot, csatavesztést jelent. Mi nem veszítettünk csatát.

Az önuralomnak fegyelmzése az, hogy amikor az indulatok lávája tüztenger módjára akar belőlünk kitörni, féket vetünk a vérünk háborgására. S olyan idők várnak ránk, amikor talán nagyon sokszor lesz szükség arra, hogy magunkon uralkodni tudjunk.

Megtesszük. Ugy megyünk végig a mai nap eseményein, mintha az a dolgok természetes rendje lenne, s nem olyasmi, amiért a civilizált Európának kell röstelkednie. Királyi biztost küldöttek ki az országgyűlés feloszlására. Ugye, ez a törvényekben megállapított, alkotmányos joggyakorlat? A fölcsatoló kézirat a királyi biztos közvetítésével került a parlamenthez. Hogy is történt, hogy a közvetítés jogát eddig a miniszterelnö-

kök bitorolták? A kéziratot azután egy honvédezredes olvasta föl a képviselőházban. Ugye, a törvények ezt a közjogi méltóságot ruházzák föl azzal a feladattal, hogy a király üzeneteit a parlamentnek tolmácsolja? Végezetül pedig az ezredes három, bizonyára nagyobb tisztességre méltó szuronyos honvédet hozott magával a képviselőházba, ezzel a fegyveres hatalmat szimbolizálván, amely elől a nemzethatalomnak retirálni kell. Amint ez Európa többi alkotmányos államaiban is szokott történni. S rendőrök, katonák kiürítették a képviselőházat, kitakarították minden zegét-zugát, akár egy kártyafészek lenne. Így van ez megírva a pragmatika szankcióban, — ugye?

Érezzük, hogy a parlament is erős fegyverhez nyult, amikor az uralkodó kéziratát felbontatlanul visszaküldte. De a képviselőház, amidőn az alkotmány föl függesztése ellen egy pártta olvadva tiltakozott, nem tehetett mást. Ezzel adta első jelét annak, ami — ha a bécsiek úgy akarják, — még számtalanszor be fog bizonyosodni: hogy Magyarországot abszolútizmussal megsanyargatni lehet talán, de kormányozni nem.

Nyugodtan állunk, — s nem kutatunk a közelebbi és távolabbi múlt történelmi példái után. Nincs példa, amely egészen

erre illene; a legkevésbé Norvégiáé. Ott a tábornokok az első pillanatban hűséget esküdtek a norvég államtanácsnak: a mi tábornokaink pedig épen annyira katonák, mint a köz-sorban álló baka, aki a zendülésnél vezényszóra a saját véreire is tüzel. Hus, vér és fegyelem: ebből vannak teremtvé, egyéb nincs bennük semmi.

Egy higgadt magyar államférfi példája az csak, mit megszívlelünk. Annak az államférfiúnak a higgadsága mellett egyéb nagy erényei is voltak. Ezeket az erényeket pedig ez a név olvasztja egy fogalomná: Deák Ferenc. A mai megelőző, utolsó törvénytelen házfeloszlásánál, 1861 augusztus 21-én ezt mondta Deák Ferenc:

— Nekünk egyetlen fegyverünk a törvény s ügyünk igazsága, erre támaszkodva kell a hatalom fegyver-erejével szemben állani. Az igazság végre győzni fog s nekünk abba kell minden reményünket helyeznünk.

Hogy ezen a téren biztosan lépünk, nem szabad, nem lehet nekünk a törvény terét soha semmi szín alatt és semmi esetben elhagyni, mert csak ez azon biztos tér, hol fegyveres erő nélkül fegyveres erő ellenében is megállhatunk.

Igen, Nyíri királyi biztos „teljhatalmánál” is erősebb fegyver a törvény és

Titok.

Írta: Nádas Sándor.

(Apró, belvárosi cukrászda. Tükrös szobák s a tükrök alatt széles márványlapokon sütemények. Nyálas indiánerek, szabályos torták, gondterhes habos sütemények, a tálak között pedig, fészeken, mint Napoleon katonái — likőrös üvegek. Az egyik asztal mellett, amelyen láthatólag kiolvasott illusztrált hetilapok hevernek, egy tizenkésztendő kis úrlány ül. Nagyon nyulánk; hosszú haja van és ki-zongorázott ujjai. Látszik, hogy Irénnek hívják és mielőtt született, a mamája gyakran nézegette a Studió című folyóirat képeit. Délután hat óra van és Irénke már nagyon izgatótt. A mamájára vár, a ki négy órakor vált el tőle azzal az ígérettel, hogy ötre visszajön. Végre, negyed hétkor megjelenik a a cukrászda ajtajában, kipirultan, lihegve. Látszik, hogy futott az utcán és ahogy Lauka bácsi mondaná, egész lényén elernyedottség tükröződött vissza.)

Irénke: Mama... mamám... mama... már azt hittem, nem is jössz vissza.

(Oriási csókok. A mama lehajol a leányához és végigcsókolja az arcát, a fejét, a kezét.)

A mama: Siettem pedig nagyon, de sokáig tartott a bevásárlás. Mindenhol ismerősökkel találkoztam, azok feltartották, beszélgetünk egyről másról.

(Előveszi kis ezüsttükörét és mélyen belenéz, igazgatja a haját.)

Irénke: Mit vásároltál mama?

A mama: Sokfélét. Selymet a nyári ruhám.

hoz, csipkét a te zöld bluzodra... és... és már el is felejtettem mi mindenféjét. Voltam a Blaunál is a Deák Ferenc utcában.

Irénke: a Blau nincs a Deák Ferenc utcában a Blau a bécsi-utcában van.

A mama (zavartan): Akarom mondani a Bécsi-utcában. (Erősen néz a leányára.) Hát én mit mondtam?

Irénke: Azt mondtad, hogy a Deák Ferenc utcában.

(Csönd)

Irénke: Mamuskám, tükröt nem hoztál a Blautól? Az a szőke segéd azt ígérte, hogy legközelebb küld nekem ajándékba egy kis zsebtüköröt.

A mama: Nem szólt semmit, pedig ő szolgált ki. Biztosan sok dolga volt és nem gondolt terád.

Irénke: Biztosan. Pedig szerettem volna már megkapni azt a kis zsebtüköröt. Nagyon szerettem volna megkapni, mert már el is ígértem. De most nem adhatom oda. (Siro hangon) Istenem, mama, miért is nem vittél magaddal bevásárolni?

A mama: Mert nem tudtam, hogy elmegyek a Blauhoz. Azt hittem, erre már nem lesz időm. (Idősegen.) Egyébként pedig idős vagyok a folytonos zaklatásaidtól. Ne bosszants. Ilyen nagy lányhoz, mint te, már nem illik ez a gyerekes viselkedés.

Irénke: (nagyon okosan.) Bocsáss meg

kedves mamám, ha bántottalak, de igazán nem akartam neked keserűséget okozni velem.

(Tíz perc szünet következik. Ezalatt a tíz perc alatt a mama kifizeti az elkötött süteményeket, vásárol cukrot, azután kimennek az utcára. A kis Irénke nagyon szomorú, beszélni akar, de a mamája szigorú kézszeritása visszatartja attól, hogy fecseljen.)

A mama: Mig bevásárolni voltam, nem látott téged semmi ismerősünk a cukrászdában?

Irénke: Nem.

A mama: Senki?

Irénke: Senki.

A mama: Nem is kell senkinek szólni, hogy egvedül hagytalak.

Irénke: A papának sem?

A mama: Nem.

(Szünet.)

A mama: Azt kell mondanod, hogy együtt vásároltunk be az üzletekben.

Irénke: Igen.

A mama (ravaszul): A papa nem szereti, ha egyedül hagyjalak, én pedig ilyen nedves időben fételek kivinni az utcára. Azért nem kell szólni az egész dologról.

Irénke: Tudom.

A mama (idősegen): Ne azt mondd tudom, hanem azt feleld: igenis, vagy jól van.

Irénke (nagyon szomorúan): Igenis.

A mama (gyanakodva): Kis leányom, úgy veszem észre, hogy nyomja valami a szívedet.

az igazság. Nincs tehát szükség arra, hogy a királyi biztosnak minél több alkalmat adjunk az ő felhatalmának gyakorlására. Nincs szükség a forradalmat játszó utcai tüntetésekre, rendezavarásokra, se pedig arra, hogy sérelmeinknek minél rikitőbb keretet adjunk.

Az igazság ei fog jönni. Két egymástól nagyon messzire jutott tényezőnek kell lépésről-lépésre közeledni. A koronának az abszolutizmustól, a törvényellenes kormányzástól, — a többség vezéreinek a hajlíthatatlan merevségtől kell egyre távolodniok, hogy találkozzanak. Mikor fog ez megtörténni, azt nem tudjuk. De addig minden szuronyal, a hatalmak hatalmával kérkedő királyi biztosokkal szemben, száz megpróbáltatáson, cenzurán, gyülekezési tilalmon és egyéb erőszakosságokon keresztül is megvéd bennünket a törvény, ha azt el nem hagyjuk. Es ha ma, az alkotmány fekete napján legkisebb okunk van is az optimizmusra, mégis hisszük, tudjuk, hogy az igazság érvényesülésének követnie kell ezeket a nehéz idöket, sokkal hamarabb követnie kell, mint 1867 követte 1861 augusztus 21-ét.

A kereskedők hitelszövetkezete.

(Éves közgyűlés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 19.

Az Aradi Kereskedők Takaréks. és Hitelszövetkezete vasárnap délelőtt, Variassy Lajos h. polgármester, intézeti elnök vezetése mellett tartotta második éves közgyűlését.

A közgyűlést Variassy Lajos elnök szép beszéddel nyitotta meg: hangsúlyozta, hogy a fiatal intézet most csak a fejlődés időszakát éli s hivatásának igazi képe csak a későbbi években fog kitünni; mindazonáltal a szövetkezet az első két évben is megnyerte a közönség bizalmát. Reméli, hogy nem sok idő múlva a szövetkezet eljut arra a polcra, amely az alapítók szeme előtt lebegett. Ezután konstataálta, hogy a közgyűlésen 52 tag jelent meg, akik 520 szavazatot képviselnek. A jegyzőkönyv ve-

Nem szép tőled, hogy titkolódzol a mamuskád előtt, aki téged olyan nagyon szeret!

Iréneke (pityerogve): Semmi... semmi...

A mama: De igen, igen, bizonyosan tudom, hogy nyomja valami a szivedet. Beszélj Irénkémm!

Iréneke: (Hallgat.)

A mama: Parancsolom, hogy mondd meg, amit gondolsz, mert egy kislánynak nem lehetnek titkai a mamája előtt.

Iréneke: (Csendesen sir.)

A mama: Ugy-e, te arra gondolsz, hogy én a...

(Megijed attól, amit mondani akart és még idejekorán befejezi a mondatot.)

Iréneke: (tovább sir.)

A mama: Miért sírsz ok nélkül. Nem túródm, hogy beleavatkozz a dolgaimba!...

(Magszorítja a kislány kezét hisztérikus dühvel. Utáni, karmolni szeretné, de nyugodtságot erőszakol az arcára, mert az utcán járó emberek máris igen feltűnően nézik őket.)

A mama (magában): Rettenetes dolog, hogy ez a tizenkésztendő kislány mindent tud. Vajjon ki árulhatott el neki? A cselédség? Vagy pedig az apja bizta meg, hogy ügyeljen rám?... Rettenetes dolog, de még rettenetesebb, hogy ezek után a holnap délutáni rendezvényre sem mehetek el!

Iréneke (magában): Milyen különös is a mama. Hogy szorítja a kezemet, majdnem vér jön ki a körmömön. Miért? Mert a túkrömet kértem? Ha tudtam volna, hogy ennyire felizga ja, nem is szóltam volna róla!...

(Mennek hazafelé.)

zetésével Faragó Rezső titkár, annak hitelesítésével Bruckner Lipót, Kopp János és Somogyi Gyula dr. tagokat bizta meg.

Faragó Rezső titkár ezután felolvasta az igazgatóság jelentését, amely klemeli, hogy a szövetkezetnek a most kezdődő harmadik évtársulat elején több mint ötezer törzsbetéte van. A törzsbetétek a múlt év végén 158,377 koronát, a kölesönök 158,060 korona 76 fillért tettek ki. A tiszta nyereség 5951 korona 39 fillért tett ki. Az igazgatóság azt javasolta, hogy a nyereségből 595 korona 13 fillért a tartalék-alap gyarapítására fordítsanak, a fennmaradó 5356 korona 26 fillért pedig az I. és II. évtársulatok nyereségszámlájára írják.

A jelentéshez Somogyi Gyula dr. szólalt fel. A tagok nevében elismerését fejezte ki a vezetőség önzetlen, buzgó tevékenysége fölött, a melyet az elmúlt év során kifejtettek, s azt indítványozta, hogy a közgyűlés az intézeti elnöknek, az igazgatóságnak, a felügyelő-bizottságnak és a választmányának, nemkülönbön a tisztikarnak köszönetet szavazzon.

A közgyűlés ehhez egyhangulag hozzájárult s az elnök kimondta ezzel együtt azt is, hogy a közgyűlés a jelentéseket tudomásul veszi, a nyereség felosztására vonatkozó javaslatot elfogadja s az igazgatóságnak, valamint a felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadja.

Ezután választások következtek. Meer Armin indítványára a közgyűlés a választmányból kisorsolt tagokat: Funkelstein József, Jób Gusztáv, Lakatos Izsó dr., Oravetz Miklós, Pichler Sándor és ifj. Szojka Jánost újra megválasztotta, a megüresedett két választmányi helyre egyhangulag Tedeschi Viktort és Domán Ignácot választotta meg. A felügyelő-bizottság elnökévé Kneffel Lajos, tagjaivá: Fényes Samu dr., Lengyel Tivadar, Lövy Mór, Pick Ernő és Schmidt Zoltán újra megválasztottak.

A közgyűlés ezután az elnök életetésével véget ért.

Rabsegélyző egyesület Aradon.

(Az ügyészség akciója.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 19.

Az újabbkori börtönügyi politika kérdéseinek mind nagyobb számban történt felmerülése, a börtönügyi kérdéseknek szociálpolitikai fontossága már többféle intézményt létesített hazánkban, dacára annak, hogy az okszerű börtönrendszer és a börtönügyi politika a büntetőtörvénykönyv megalkotásával létesített csak komolyabb megfontolás tárgyává.

Az ily irányú intézmények sorában legjobban beváltak eddig az ország több helyén alakított rabsegélyző egyesületek, melyek a szociológiának a börtönbüntetés kitöltésével kapcsolatban felmerült nehéz és kényes kérdéseit vannak hivatva a helyes és tapintatos megoldás útjára vezetni.

Aradon a kérdést Szokolczay Lajos kir. ügyész vetette fel. Pogonyi Nándor alügyész már el is készítette a megalakítandó rabsegélyző egyesület alapszabályainak tervezetét, mely tervezet szerint az egyesület célja „a letartóztatásból elbocsájtott vagyontalan vizsgálati foglyoknak és elítélteknek a polgári életbe való visszatérését megkönnyíteni és őket a jónak ösvényén megtartani.”

Ezen humanus cél elérése az alakítandó rabsegélyző egyesületre sokoldalú feladatot hárít, melynek megoldására az egyesület az állam és társadalom segélyét kell, hogy igénybe vegye. De másfelől az ilyen egyesületre szükség is van, mert kiegészíti, biztosítja és betetőzi a börtön javító

munkáját, midőn oda törekszik, hogy a fogságból kiszabadult egyéneket a társadalom kebelébe visszavezesse, őket a társadalom hasznos polgáraivá tegye, a közrend és közbiztonság megszilárdítására közrehasson és a büntettek számának lehető csökkentésén munkálkodjék.

Ilyen nagyfontossága és meszsze kiható jelentőséggel bírnak a rabsegélyző egyesületek. Nincs kétség benne, hogy Aradon ez az ideális terv mielőbb valóra fog válhatni.

A vaggongyári sztrájk.

(Meghírsült békéltetés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 19.

A vaggongyári sztrájkban a mai napon nem állott be fordulat. Az eddigi tárgyalásokból kifolyólag azonban előrelátható, hogy a vaggongyár igazgatósága a munkások memorandumba foglalt követeléseit nem fogja teljesíteni és az elbocsátott 25 munkást sem fogadja vissza, azal indokolván állásfoglalását, hogy munka hiánya miatt még a mostani személyzet egy részét is kénytelen lesz elbocsátani. A békéltetési tárgyalásokról alábbi tudósításunk szól:

Vasárnap délelőtt folytatta a békéltető bizottság Zubor Andor helyettes iparhatósági biztos elnöke alatt a békétárgyalást amelyen Stengl Andor iparfelügyelő is megjelent. A munkások megbízottai a tárgyalás folyamán azt az ajánlatot tették, hogy amennyiben a gyár nem rendelkezik elég munkával, úgy oszszák be két csoportra a gyárban dolgozó munkásokat és a két csoport felváltva három-három óra pontát dolgozzon. A vaggongyár igazgatósága azonban a munkásoknak ezt az előterjesztését, részint a munkarend miatt, részint amiatt nem fogadta el, mert a gyárban dolgozó munkások után egész heti kórházi díjat kell fizetnie az igazgatóságnak, tekintet nélkül arra, hogy a hétnek csak egy részében dolgoznak.

A békéltető tárgyalásokat ma folytatták. Délelőtt a sztrájkolók egy küldöttsége jelent meg Zubor Andornál, és átadta neki a szerelő lakatosoknak és a szerelő asztalosoknak rövid memorandumát, amelyben ezek a sztrájk jogosságát igyekeznek bizonyítani és kijelentik, hogy egyrésztük, nem bizván a kedvező megoldásban máshol néz munka után. A mai békéltetési tárgyalás eredménye az, hogy a gyár igazgatósága hajlandónak mutatkozott, mintegy kétszáz sztrájkoló munkást visszafogadni, de ezek közül is csak százharminc munkásnak biztosítana három havi munkát. A sztrájkolók megbízottai tudomásul vették a vaggongyár igazgatóságának ajánlatát és a holnapi nap folyamán tudatják azt társaikkal.

A sztrájkolók köréből vettük a következő értesítéseinket:

A sztrájkolók között az a hír van forgalomban, hogy a gyár igazgatósága a szervezett munkásokat szervezeten kívül állókkal akarja helyettesíteni. Az igazgatóság már fel is fogadott több ilyen munkást, akik azonban még nem állottak munkába. A munkában lévő kovácsokat és lakatosokat az igazgatóság arra akarta bírni, hogy végezzék el a sztrájkoló szegecselő munkáját is, amit azonban ezek a kijelentéssel tagadtak meg, hogy amennyiben az igazgatóság erre kényszerítene őket, úgy ők is megszüntetik a munkát. A gyár igazgatósága tíz munkást szólított fel a gyári vaggongyárból, hogy foglalják el a megüresedett állásokat, de ezek hivatkozván arra, hogy szervezett munkások, nem fogadták el az igazgatóság ajánlatát.

A békéltető tárgyalásokat holnap folytatják.

Aradmegye ellenállási alapja.

(A Jóléti-bizottság a megyebizottság tagjaihoz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 19

Aradvármegye jóléti bizottságának elnöke ma fölhívást küldött a megyei törvényhatósági bizottság tagjaihoz, amelyben az ellenállási alaphoz leendő hozzájárulásukat kéri. A fölhíváshoz kötelezvény van mellékelve, amely a hozzájárulás megadására szolgál.

A törvényhatósági bizottsági tagokhoz intézett levél szó szerint így hangzik:

..... urnak.

Aradvármegye törvényhatósága az elmúlt év július havában a mindannyiunkra súlyosan nehezede alkotmányváltással foglalkozván, a többek között kimondta, hogy elvárja a vármegye hazafias tisztikarától, hogy az impariamentáris kormány netalán törvénytelen rendeleteit nem fogja végrehajtani.

Ezen alkalommal a törvényhatóság egyúttal erkölcsi és anyagi felelősséget vállalt az alkotmányvédelem folytán netalán felfüggesztendő, avagy elmozdítandó tisztviselőikért.

Ezen határozat meghozatala óta több mint egy félév múlt el a nélkül, hogy hazánk sorsa jobbra fordult volna. Sőt ellen ezöleg! A nyomor és szenvedés már javában szedi áldozatait a szomszédos és más törvényhatóságokban s az egyre veszélyesebb tornyosuló felhők még súlyos megpróbáltatások előhírnökeiként jelentkeznek hazánk borus egén.

S e szomorú jelek óva figyelmeztetnek minden hazfit, hogy a netalán bekövetkező csapások enyhítésére idejekorán minden lehető tgyen meg.

Az ősi alkotmányunk sérthetlenségéért folyó ezen küzdelemben a törvényhatóságoknak jutott az oroszlanrész s a törvényhatóságok élén azok tisztikarának, a kiket a törvénytelens hatalom sujtó keze legközelebb s leg súlyosabban ér.

Epen ezen okból válik a vármegye közönségének elvitathatlan erkölcsi köteleességévé, hogy azokról, akik a hazáért egész létüket kockára teszik, kellően gondoskodják.

A törvényhatóság által kiküldött harmincas alkotmányvédő bizottság tagjai ezen kötelezett ségüknek nagy részt már eleget tettek, a midőn hazafias áldozatkészséggel hozzájárulásokat ajánlottak meg a tisztviselők kártalanítására.

Amde ezen szűk körben történt felajánlásoknál meg nem állhatunk, mert — sajnos bár — ha a jelek nem csálnak, a megpróbáltatásoknak még hosszú sora várakozik reánk, a miért is a vármegye hazafias közönségének minél szélesebb körű bevonásával gondoskodnunk kell arról, hogy tisztikarunk ellátása bármely eshetőségre hosszabb időre is biztosítottassék.

Ez okból fordul Aradvármegye 30-as bizottsága Tekintetességedhez, mint Aradvármegye törvényhatósági bizottsági tagjához, hogy áldozatkészségével a maga részéről is hozzájárulni méltóztassék ahhoz, hogy — a midőn Isten óvjon — netalán bekövetkezendő még súlyosabb megpróbáltatások esetére vármegyénk hazafias tisztviselőinek ellátásáról gondoskodhassunk.

Felkérem ennél fogva Tekintetességedet, hogy a csatolt kötelező nyilatkozatot a felajánlott összeg kifizetése mellett két tanu jelenlétében aláírni s melőbb Aradvármegye alispánjához juttatni méltóztassék.

Arad, 1906. évi február 17-én.

A 30-as bizottság nevében

Friebeisz Miklós,
alelnök.

A levélhez mellékel kötelezvénynek ez a szövege:

Kötelezvény.

Aradvármegye törvényhatósági bizottsága 1905. év július hó 8-án tartott rendkívüli közgyűlésében 710/905. kgy. számú jogerőre emelkedett határozatával kimondta, hogy ha a kormány a nemzeti ellenállásból kifolyóan,

tisztviselők bármelyikét állásától és javadalmasításától megfosztaná, az illetőnek nemcsak erkölcsi, de teljes anyagi elégtételt biztosít.

Tekintettel arra, hogy az esetleg bármely pillanatban beállható szükség alkalmával Aradvármegye közönsége nem lesz azon helyzetben, hogy törvény szerinti, de a 705/905. kgy. számú határozatban is elvállalt kötelezettségének azonnal eleget tehessen s tisztviselőinek s alkalmazottainak fizetését a törvény szerinti fizetések idejében folyósíthassa, — amilrott, az Aradvármegye közönsége által kimondott határozat keresztül vihetése érdekében és Aradvármegye közönsége felelősségének fenntartása mellett ezennel kötelezőleg kijelentem, hogy Aradvármegye törvényhatósági bizottságának 710/905. kgy. számú határozatával kiküldött 30-as bizottságának elnökétől vagy elnökhelyettesétől veendő felszólításra fent megjelölt célra a felszólítástól számított 15 nap alatt kor. azaz koronát vagyok köteles a felszólításhoz képest egészben vagy részletekben az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár részvénytársaság pénztárába hiánytalanul és készpénzben a kiküldött 30-as bizottság felteletlen és szabad rendelkezésére bízni.

Ezen a kiküldött 30-as bizottsággal szemben elvállalt kötelezettségem teljesítése iránti felmerülhető peres kérdések elbírálása tekintetében alávetem magam az aradi kir. járásbíróóság illetékességének és a sommás szóbeli eljárásnak.

Mely kötelezvény előttem felolvastva, pontról pontra megmagyarázva lett, általam elfogadtatott és aláíratott.

Kelt 1906. év hó napján.

Előttünk:

.....
mint tanu.

.....
mint tanu.

A mint értesülünk, a megyebizottság tagjai közül már ma többen megajánlották a hozzájárulást és az aláírt kötelezvényt megküldötték Dálnoki-Nagy Lajos alispán címére.

Egy aradi építkezés veszedelme.

(Lakó a házigazdája ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 19

A mai napon egy igen érdekes kereset érkezett be az aradi kir. járásbíróasághoz. A keresetet egyik aradi orvos adta be a háziura ellen, akitől nem a házbért kéri vissza, ellenben azt akarja megtiltatni, hogy a ház tulajdonosa ne építkezhessék addig, míg ő ott lakik. Az érdekes pör részletei a következők:

Az Andrassy-téren levő, ezelőtt Gebhart féle, most Szabó Albert tulajdonát képező ház előtt néhány nappal ezelőtt állványt emeltek s az épület felső részét bontani kezdték, hogy a mostani egy emelet helyébe kétemeletessé tegyék a házat. A második emelet műteremnek van szánva: Ide költözik őt az építkezések befejeztével Weiss Hugó fényképész.

Az állványok felállítása és az épület homlokdíszének lebontása természetesen nem végezhető minden zaj nélkül. Így történt, hogy Bácskai Béla dr., aki a ház első emeletén bérel lakást, keresetet adott ma be a kir. járásbíróasághoz; a keresetben azt panasolja, hogy egyrészt az állványok az ő rendelő szobájának világosságát veszik el, másrészt pedig a munka ivan nagy lármát csinál, hogy ő nem tudja

folytatni rendes orvosi működését. Kéri tehát a járásbíróaságot, hogy rendeljen keresete tárgyalására határnapot, idézze meg arra Szabó Albertet s a megtartott tárgyalás után kötelezze őt a további építkezés félbehagyására és az állványok három nap alatt történendő lebontására.

A kereset Eles Simon aljárásbíróhoz került, aki rögtön intézkedett is, hogy szerdán, e hó 21-én a felek és a törvényszék szakértői a helyszínén szemlét tartsanak. Amennyiben a szemle nem a háztulajdonos javára üt ki, Szabó Albert aligha el nem veszi a pört.

Ez annál is inkább valószínű, mert tavaly egy szabadságtéri építkezésnél fordult elő hasonló eset. A lakó kérte a ház átalakítási munkálatainak beszüntetését, mivel e munkálatok őt háborítják, Bóó Iván kir. járásbíró, aki ez ügyben akkor döntött, el is rendelte az építkezés beszüntetését. Amíg az illető lakó ki nem költözött a lakásból: szünetelt a kőművesek munkája.

Az aradi esküdtek

és az abszolutizmus.

(Mikor nem lehet figyelni.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 19.

Emberemlékezet óta nem volt olyan izgatott az ország közhangulata, mint a mai napon. Mi történik Budapesten? Erőszakba fullad-e a magyar alkotmány, vagy van remény, hogy a parlamentarizmus visszatér? Mindenki izgatottan leste a legújabb híreket. Ennek a hangulatnak hatása alatt állott ma az aradi esküdtszék is.

Alighogy a kisorsolt esküdtek megérkeztek a törvényszéki palotába, egyikök figyelmeztette őket, hogy ma nem lesznek képesek esküjök azon passzusának megfelelni, amelyben azt fogadják, hogy a tárgyalás egész menetét szoros figyelemmel kísérik. Ma, mikor az egész ország lázban van, mikor senkit nem érdekel más, csupán az alkotmány sorsa, az esküdtek nem kísérik figyelemmel a tárgyalást. Legjobb lesz tehát, ha a tárgyalás elhalasztását kéri, annál is inkább, mert a vádlott aradi ember lévén, új tárgyalásra való megidézése nem fog költségeket okozni.

Miután ebben megállapodtak, az egyik esküdt közölte — természetesen egyelőre nem hivatalosan, — a közbéd képviselőjével a tervet. Egy másik esküdt Köller János esküdtszéki elnöknek adta elő az indítványt. Az ügyész azonban kijelentette, hogy az esküdtek ily irányu kérelme ellen a leghatározottabban állást kell foglalnia, mivel az igazságszolgáltatás menete nem akadhat meg a hangulatkérdések miatt, bármennyire indokolt és jogos legyen is az esküdtek izgatottsága. Körülbelül hasonló értelmű választ adott Köller János is, hangoztatva, hogy a tárgyalás elhalasztására a bünvádi perrendtartásban semmiféle alapot nem lehetne találni s neki lenne kellemetlensége, ha ez mégis megtörténnék.

Miután az esküdtek nem akartak a tárgyalásokat mindig simán, tapintatosan és nagy körültekintéssel vezető Köllernek kellemetlenségeket okozni s őt kényelmetlen helyzetbe hozni, — elállottak a szándékuktól. Bármily nehezükre esett is, végighallgatták a tárgyalást s csak annak befejeztével értesülhettek a királyi kézirat felbontatlan visszaküldéséről, amiről akkor már a lapok harmadik-negyedik rendkívüli kiadásai egész részletesen tájékoztatták a közönséget.

Az országgyűlés feloszlataása.

Ostromállapot az országházban. — Visszaküldött királyi levelek. — A Ház együtt marad. — Szuronyok az ülésteremben. — Ezredes az elnöki széken. — Az országházat kiürítik. — Kínos jelenetek. — Három királyi kézirat. — Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 19.

Bevégeztetett. A magyar országgyűlés alsóházába behatolt a fegyveres erő, mely már előbb is minden jog és törvény ellenére ott állott a Ház előtt, hogy megfélemlítse a nemzet képviselőit. Az ülés befejezte után, nem respektálva a Ház határozatait, egy katona olvasta fel a képviselőházat feloszlató kéziratot. Katonák és rendőrök lettek urrá a nemzet házában.

A képviselőház azonban megfelelt ezekre az előrelátható erőszakosságokra: felbontatlanul visszaküldötte a törvénytelen módon hozzá juttatott kéziratokat, ezzel is megerősítvén, hogy minden autokratia nagyzás mellett is mindig van olyan tényező a nemzet, mint az uralkodó. Több, mint az. Mert ez a nemzet trónt és hatalmat adott királyának, de cserébe sokáig nem kapott mást, csak könyvet, szenvedést, nyomort, ezrek életének kioltását a szabadság csatateréin. És vértanukat, köztük az aradi tizenháromat.

Ennek a nemzetnek még lehetnek vértanúi. Még meglehet ismételni a multak szomorú színjátékát. A nemzet nem fél az abszolutizmustól, ha akár évekig tart is: egy nép életében évtizedek se jelentenek nagy időt.

De amilyen szerencsétlen tett volta mai, olyan szerencsétlenül sujthat vissza elkövetőire. A mementótól nem ijedünk meg, de nem is felejtjük el.

A képviselőház feloszlataásáról az alábbi részletes tudósításban számol be budapesti tudósítónk:

Felvonul a fegyveres erő.

Még csak sejteni lehetett inkább és érezni, mintsem látni, hogy elérkezett a magyar alkotmány temetésének napja, mikor már morgva, szótlán rendőrhadak vonultak négyes sorokba sorakozva az ország háza elé. A király képviselője rendelte őket oda. Az utcák egészen néptelenek voltak még s csak a csizmasarkok egyhangú kopogása verte föl a derengő féltólmály csendjét. Először az Alkotmány-utcában tünt föl egy csapat, valami őrmesterfőie vezette őket. A parlament főbejárója előtt ugyanolyan csendben, ugyanolyan némán, mint a hogyan jöttek, fölállottak. Az első csapat után gyors egymásutánban jöttek a többiek a Vécsey-, Bátorhory-, Nádor-utcákból és a Rudolf-rakpartról. Mikor az utolsó szakasz rendőrség is megérkezett, felvonultak egymásután a katonák, még pedig két század honvédség, négy század közös baka és két század honvédszázados. A képviselőház csak a dunai oldalon maradt szabad. A többi három oldalt a katonaság foglalta el. A Ház és az utca bejáróit a rendőrség foglalta le hármas és négyes sorokban. A főbejáró előtt foglalt helyet jobbra balra a honvédség, mert ennek volt utasítása, hogy a rendőrség első intésére vonuljon be a Házba. A főkapitány és Boda helyettes főkapitány ott cirkál-

tak és a rendőrtanácsosok minden utcasarkon hangosan instruálták a tiszteket.

— Először a rendőrség, azután a honvédség és végül csak a közös hadsereg. Ez a törvényes brachium.

Kilenc óráig egyáltalában nem bocsátottak senkit a Házba és jegy nélkül még a térre sem.

A gyalogság gulákba rakott fegyverekkel pihent; a huszárok leszálltak a lóról és a lovak mellett állottak. A tisztek ott társalogtak a járdán. Mihelyt a Házban az ülés megnyílt, háttáka állt a gyalogság és lóra ült a huszárság. S teljes hadikészültséggel várták a fejleményeket és még a szomszéd kaszárnyában is készenlétben várt a kivonulnál nagyobb készültség. Fél tizenegy órakor egy század rendőrség és a honvédség rohamlépésben vonult fel a Házba. A többiek lent várták a fejleményeket. Nem volt rájuk szükség. Rendőrség és honvédség karddal és szuronyal kiürítették a Házat.

Az első erőszakosság.

A Ház kaput a közönségnek csak fél tíz óra után nyitották ki. De azért ugyancsak eleven volt a Ház. Reggel hét órakor jelentkeztek az első vendégek. A parlament 4. számú kapuját keményen megzörgettek:

— A királyi biztos nevében parancsoljuk, nyissák ki!

A portás kinézett a kapun, két rendőrtiszt állott ott egész armádia rendőr előtt.

— Nekem parancsom van, hogy a kaput senki flának ki ne nyissam! — mondta. De jelentést teszek a főnök urnak.

Ezzel Kissely Géza gazdasági főnökhez sietett, aki maga jött le a kapukoz:

— Sajnálom, de nekem a háznagy parancsol és megtiltotta kilenc óra előtt a kapuk felnyitását.

Jóval kilenc óra előtt azonban mégis bekerültek a rendőrök a Házba. Krecsányi rendőrtanácsos két detektívvel és 20 rendőrrel behatolt a kapun. Mesterembereket vitt magával. Egyenesen az első emeleten lévő miniszterelnöki szobába sietett. Ebben egy szolga éppen takarított, tehát nem kellett feltörniök, bár erre is készült a rendőrség, mert lakatost hozott magával. A szolgát kikérgették s a következő percben kalapácsütések hangoztak. Rendőri karhatalommal, a telefon-központ megkerülésével, direkt telefonösszeköttetést készítettek a bécsi Burg, a budai királyi palota, a rendőrfőkapitányság és a térparancsnokság között.

A példátlan dologról tudomást szerzett Dessewffy Arisztid háznagyi titkár, aki Kissely gazdasági főnök társaságában a miniszterelnöki szobába sietett és Krecsányi rendőrtanácsoshoz fordult:

— A háznagy tegnap délután leszereltette az orvot és engegelme nélkül becsempészett telefonállomásokat s megtiltotta, hogy ilyeneket felállítsanak. Tiltakozom a munka folytatása ellen s kérem, távolítsa el a munkásokat!

Krecsányi vállat vont:

— Csak tessék tiltakozni...

Ezzel hátat is fordított a Ház tisztviselőinek. Kilenc órára kész is volt a telefon. Lehetően Béccsel és a térparancsnoksággal beszélni.

Az első katona.

A folyosók kilenc órára telni kezdtek. Felzúdulást keltett a képviselők között Szász

zsef, a fiatal komáromi képviselő, aki honvédkadnagy egyenruhában jött el. Messziről nem ismerték meg.

— Disznóság! — kiáltja valaki. Már is itt a katonaság!

A kezek ökölbe szorulnak. A kadnagy azonban mosolyogva közeledik a képviselőkhöz és rájuk szól:

— Szervusztok!

A képviselők nagyot néztek és aztán nagyot kacagtak.

— Miért ne vehetném én föl az uniformist — magyarázta Szász József, — ha Tisza István is fölveszi a magáét, amikor a király elé megy! Szeretném látni azt a bakát, aki hozzám nyúl!

A vezérőrbizottság határoz.

Kilenc óra után 10 perccel jött be a Házba Kossuth Ferenc. Sápadt arccal szorított kezet a hívelvel, azután visszavonult a vezérekkel tanácskozásra.

Nagy aggodalommal és megdöbbenéssel hallották meg a képviselők, hogy Justh Gyula láza 39 és fél fokra emelkedett és az orvosai tifusztól féltik, így aligha elnökölhet az ülésen. Bolgár Ferenc az elnöki szobában már készül az ülésre.

Justh Gyula elnök lakására ma reggel francia nyelvű távirat érkezett Prágából. A radikális cseh képviselők sok szerencsét kívánnak a magyar nemzet küzdelméhez, amelynek sikerét egész lelkükkel kívánják.

Negyed tíz órakor jött Apponyi Albert gróf.

— Ne vegyétek tragikusan a dolgot! — mondta. Inkább kacagni kell azon, hogy háromnegyszáz fegyvertelen ember ellen felvonultattak egy egész hadsereget.

Háromnegyed tíz órakor a párt elnöke az elnöki szobában tanácskoztak. Ott vannak: Andrássy Gyula gróf, Tisza István gróf, Daványi Ignác, Kossuth Ferenc, Polónyi Géza, Wlassics Gyula, Károlyi István gróf, Thaly Kálmán, Apponyi Albert gróf, Zichy Aladár gróf, Szederkényi Nándor Nándor és Rakovszky István képviselők. Arról van szó, hogy az ostromállapotra való tekintettel ne tartson a képviselőház ülést. Az ellenzék többsége viszont az ülésnek minden áron való megtartását követeli. Bánffy Dezső báró még tíz órakor nincs a Házban.

Délelőtt tíz órakor végződött a vezérőrbizottság ülése. Ugy határoztak, hogy az ülést megtartják.

A Házat rendőrök szállják meg.

Közvetlen Kossuth Ferenc után Rudnay Béla főkapitány és Boda Dezső főkapitányhelyettes érkeztek a Házba és a legnagyobb elfogulatlansággal végig inspicáltak minden zugot. A pincehelyiségekben ekkor már közel kétszáz rendőrt helyeztek el.

A rendőrség kordont vont a képviselőház folyosóján a miniszterelnöki szoba előtt, úgy hogy a főrendiházba nem juthatni át. Bolgár Ferenc alelnöknek valami dolga lett volna Csáky Albin gróf főrendiházi elnöknel, de még őt sem bocsátották át a rendőrök. Tóth János háznagy tiltakozott a karhatalom ellen a rendőrség parancsnokánál, Krecsányi tanácsosnál, de ez a tiltakozást visszatartotta. Bolgár Ferenc alelnök fél tíz órakor a fo-

lyosón állomásozó rendőrkordon parancsnokát magához hívatta. Ez pedig visszaüzent:

— Nekem csak a főkapitány parancsol.

Rudnay Béla főkapitány is később kijelentette az alelnöknek, hogy a rendőrség emberei fölött itt a Házban csak ő rendelkezik. Erről a Ház elnöke jegyzőkönyvet vettek fel.

Nagy feltűnést keltett, hogy *Károlyi György gróf szabadelvű párti képviselő nyíltan parancsokat oszt a rendőröknek. Félrehívja a rendőrtiszteket, kihuz a zsebéből egy írást, ezek me-reven szalutálnak neki:*

— Parancsára kegyelmes urnak . . .

Kinos affér.

Kautz Gyula, az Akadémia alelnöke, a főrendiház tagja, átsétált a folyosón. Meglátja ezt Hadik János gróf és odalépve hozzá, a következőképen üdvözl:

— Itt van, maga hazaáruló gazember?

Kautz meglepetve em li föl a fejét:

— Tessék?

— Igen, maga hazaáruló gazember! A maga közjogi okoskodása sodorta ide a nemzetet. Ismétlem: hazaáruló, hazaáruló, hazaáruló! . . .

Visszaküldik a királyi leveleket.

Pontban tíz órakor *Rakovszky István* elfoglalta az elnöki széket. Ebben a percben lépett be az ülésterembe *Kossuth Ferenc*. A függetlenségi párt felállott a helyéről és harsogva hangzott át a Házban:

— Eljen Kossuth!

Rakovszky elnök megnyitotta az ülést.

— Tisztelt képviselőház! — mondta.

Jelentem a Háznak, hogy alkotmányunk és törvényeink ellenére a képviselőház környéke fegyveres hatalommal van megszállva. (Óriási zaj.) A képviselőházban rendőrség van elhelyezve, mely az elnökség és a képviselők immunitását sérti. Mindennek dacára a képviselőház megtartja az ülést, de kijelenti, hogy ebből hasonló esetekre precedens nem lehet. (Eljenzés, nagy zaj.)

Ezután felolvasták az összehívó kéziratot.

— Kiván valaki hozzászólni? — kérdezte az elnök.

— Nem!

— Tudomásul vétetik s átküldetik a főrendiházhoz.

Az elnök felolvasta ezután *Nyiri Sándor* vezérőrnagy, „teljhatalmu királyi biztos” (Gyűlölet, derűtlenség. Gazember! felkiáltások.) levelét, melyben közli, hogy a király őt küldte ki az országgyűlés feloszlására s kinevező iratát azzal küldi meg, hogy az egybehívó kézirat felolvasása után nyomban kihirdetessék. Kijelenti, hogy abban a nem várt esetben, ha a kivánságnak elég nem tétetnék s a képviselőház a feloszlató kézirat után azonnal fel nem oszlattatik, *el királyi biztos felhatalmazásával.* (Nagy zaj.)

Az elnök: Tisztelt Ház! Nekem erre nézve előterjesztésem van. A király a törvény értelmében végrehajtó hatalmát csak a felelős miniszterelnök útján gyakorolhatja. Most ennek a szabálynak nyílt és célzatos megszakításával *Janautschek* és *Barta* vezérkari tisztek kézbesítettek egy királyi biztos nevében királyi kéziratokat. — A képviselőház elnöke csakis olyan kéziratokat fogadhat el bejelentés végett, a melyek formai tekintetben kifogástalanok. A teljhatalmu királyi biztos az abszolutizmus terméke s az alkotmányban ismeretlen. A királyi hatalom sem teljhatalom,

csak az alkotmány határain belül gyakorolható. (Óriási éljenzés. A Ház tagjai felállnak és tapsolnak.) *Nyiri* a katonai parancs teljesítésében jár el s polgári bíróságok által még felelősségre sem vonható. Kéri a Házat, hatalmazza fel az elnököt, hogy az illetéktelen közegek által hozzájuttatott borítékokat felbontatlanul visszaadja a két vezérkari tisztnek. Tiltakozik az elnök *Nyiri* levelének hangja és tartalma ellen is, amelynek illetéktelen rendelkezéseit visszautasítja. (Óriási lelkesedés, éljenzés. Az egész Ház feláll, a szabadelvűpárt tagjai is, csak *Károlyi György gróf* maradt ülve.) A Ház a javaslatot elfogadta.

Az elnöki széket *Bolgár Ferenc* foglalta el.

— A napirend ki van merítve, marad hátra a jövő ülés napirendje. Indítványozza, hogy az ülést szerdára, e hónap 21-ére tűzzék ki, amikor az interpellációs könyvet felolvassák. (Hozzájárulunk!) Kívánja a Ház, hogy az ülés jegyzőkönyvét most hitelesítsük? (Igen!) Az ülést így a jegyzőkönyv hitelesítéséig felfüggesztem. (Nagy zaj, éljenzés.)

Két percnyi szünet után az elnök ismét megnyitja az ülést. *Zboray Miklós* jegyző fölolvasta a jegyzőkönyvet. Ezzel az elnök az ülést bezárta.

Szuronyok a képviselőházban.

Az ülés befejezése után a képviselők távoztak a teremből. Néhány újságíró dolgozott csak a helyén, amikor egyszerre feltáruznak az ülésterem ajtai.

— Vigyázz! Rendkerek szakadozz! — hallatszik éles hangon.

A következő pillanatban *Fabricius Győző*, a budapesti 1. honvédgyalogezred parancsnoka vezetése mellett szuronyos honvédek nyomtak a terembe. A hirre egyszerre megteltek a hírlapírói karzatok, képviselők, újságírók s dühtől eltorzult arccal kiáltották a benyomuló tisztek felé:

— Gazemberek! Ez az alkotmányra le-tett eskü?

A képviselők közül *Rákosi Viktor*, *Buza Barna*, *Szatmári Mór*, *Zboray Miklós* és többen a terembe rohantak:

— Mit keresnek a katonák a törvényhozás házában?

Fabricius ezredes szuronyos honvédek kíséretében felment az elnöki emelvényre.

— A királyi biztos parancsából! — mondta — felolvasom az országgyűlés szétoszlását elrendelő királyi kéziratokat!

Irtózatossággal támadt erre. Az újságíró karzatokra szorult képviselők az újságírókkal együtt a *Kossuth-nótába* fognak. Hütyülés, átkozódás, szitkok, gyalázó szó hangzott: az ezredes beszédéből egy hangot sem hallottak. Az előadói emelvényre, az elnöki emelvény talapzatához feljutott néhány újságíró:

— Ezredes ur, ez a honvédeskü!?

Fabricius ezredes polemizált velük:

— En a királynak esküdtem hűséget! Katona vagyok, a parancsot teljesítem!

Erre már a terem tele volt rendőrökkel is. *Gersich* felügyelő vezetése mellett kétszáznyolcvan revolveres rendőr lepte el az üléstermet.

Kaas Ivor báró magából kikelve kiáltotta az ezredes felé:

— Gazemberek! Rablók!

A rendőrök ráugrottak. Egyik újságíró vetette magát közbe:

— Hohó! A királyi kézirat még nincs

felolvasva! Még a maguk törvénye szerint is védi a képviselő urat az immunitása.

Ez hatott. A rendőrök körülvették *Kaas Ivort* és lesték a percet, mikor lesz módjuk megragadni.

Tizenegy óra tíz perckor befejezte a honvédezredes a királyi kézirat „kihirdetését”. A *Kossuth-nóta* még zugott.

— Most pedig felszólítom a jelenlévőket, hogy hagyják el a termet.

Senki sem engedelmességet mutatott ennek a felhívásnak. A következő pillanatban azonban a viaskodó, védekező embereket kituszkolták a rendőrök a folyosóra.

A parlament kiürítése.

A folyosón újabb meglepetés várta az ülésteremből kihurcoltakat.

A képviselőház egész folyosóján, hosszú sorban szuronyos honvédszázadok álltak. A fölízgatott emberek nekik támadtak:

— Nem szégyenlik magukat? A haza ellenségeinek szolgálnak a nemzet ellen!

Egyik alezredes közbevetette magát:

— Az isten szerelméért, urak! Ne bántsák a katonákat! Mi parancsot teljesítünk s ha támadnak minke, kénytelenek vagyunk fegyverhez nyúlni.

A honvédezredes kiadta a parancsot:

— Minden hivatalos helyiséget lezárni, lepecsételni! — Senki, nem maradhat a Házban.

Mikor a parlamentből kijött az utolsó képviselő is, a rendőrök a szolgálkat is felszólították, hogy távozzanak. A szolgálk összeszedték cókokaikat és egy csomóban, a *Kossuth-nótát* énekelve kivonultak a Házból. A katonaság erre a kapuk elé vonult, a hol a fegyvereket gulába rakták. Mozgolódás közben a 38. gyalogezred egyik önkéntesének elsült a puskája s a golyó egy közlegény szivebe furdott, aki nyomban meghalt. — Az eset óriási izgatottságot keltett.

Az utcán közben egyik tüntető jelenet a másikat érte. Az ellenzék vezéreit éljenzéssel kísérte az óriási nép. A budai parton fekete lobogós tömeg állott és hazafias dalokat énekelt. Fél tizenkét órakor kiadták a katonaságnak a parancsot, hogy üritse ki a parlament előtt álló teret.

Köny és szurony.

A Ház kiürítése közben az izgalmas jeleneteknek egész sora játszódott le. Amikor ülés után *Tóth Lajos* rendőrtanácsos, *Lickl Géza* és *Gersich Antal* felügyelők vezetése alatt öt szakasz rendőr elállotta a folyosókat, *Kmetty Károly* dr. országgyűlési képviselő, egyetemi tanár magából kikelve hozzájuk rohant és így kiáltott feléjük:

— Ki engedte meg maguknak, hogy bejöjjenek? Adott-e engedélyt a Ház elnöke? Ez a mi házuk!

— Ez a *Rudnay* háza, mondta rá keserűséggel *Kaas Ivor* báró.

Ráth Endre dr. gunyosan tessékelté őket:

— No, bátorság legények, befelél!

Betentő izgalom fogta el a folyosókon időző néhány képviselőt, az újságírókat és a karzatokról levonuló közönséget, amidőn egy század honvéd föltűzött szuronyokkal megszállotta a folyosót. *Achim L. András* odaállt a honvédek elé és remegő hangon kérdezik tőlük:

— Tudtok-e magyarul?

A honvédeknek kigyuladt a szemük és meg-ingultan felelték:

— Nagyon.

Egy másik képviselő ezt kiáltotta a bankok felé:

— Fiúk, bandát miért nem heztatok?

A katonák szomorúan mosolyogtak, majd századosuk vezényszavára elindultak a baloldali folyósóra. Itt Nagy Emil dr. képviselő és a százados — a magánéletben jó barátok — kezeltogtak, mire a százados azt mondta a képviselőnek:

— Hanem most már kérlek, távozz.

Ebben az időben kijött az ülésteremből Fabricius ezredes és Tóth Lajos rendőrtanácsosnak megparancsolta, hogy a Ház összes terület, hivatalos helyiségeit és folyósóit üríttesse ki. Ez rövid idő alatt oly szigorral meg is történt, hogy a közönséget még a rubatárba is csak hosszas kérésre engedték be. Ekkor az izgatottság tetőpontra hágott. A képviselők föلدultan kiáltották a katonák felé:

— Magyarok vagytok fiúk? Nézzétek, most ölik a magyar alkotmányt. Magyar honvédek, ti türitek ezt? 48-ban nem türtek!

A honvédek közül soknak könyg gyült a szemébe. A szurony és a könyező szem között oly különös kontraszt volt, hogy a jelenet tanui nem fojthatták el megindultságukat. A százados észrevette a komoly helyzetet és idegesen felszóllította a közönséget, hogy vonuljanak el, mire egy újságíró e szavakkal válaszolt: — Százados ur, kár volt e szerepre vállalkozni.

Kass Ivor bárót a közönség zajosan megéljenezte, amikor a rendőrök kiszorították a baloldali folyósóról. Kass a katonaság előtt álló csoport izgatott hangulatának láttára emelt hangon odaszólt a közönségnek:

— Uraim, hagyják nyugton a katonaságot, ök nem tehetnek róla, hogy ilyen szerepet kell betölteniök. Magyar emberek ök is!

Erre a beszédre újabb megindulás volt látható. A katonáknak, sőt a honvédszázadosnak szeméi is könyeztek. Valaki ezt észrevette és harsány hangon fölkiáltott:

— Tartsuk tiszteletben a honvédeket, nézzétek a százados is sír!

Ebben a pillanatban lépett a honvédek elé Fabricius ezredes. Amikor észrevette az ideges hangulatot, szelíd hangon mondta a közönségnek:

— Csak a katonaságot ne provokálják!

Fabricius most megparancsolta Tóth rendőrtanácsosnak, hogy a palota kiürítése után minden terület és hivatali helyiséget *peccételjen le*. Ez meg is történt, mire a katonaság kivonult a Ház folyósóiról és csupán egy század maradt készenlétben a kupola-csarnokban. Délután egy órakor Fabricius még egy század honvédet rendelt a kupola-csarnokba.

A képviselőház lezárt helyiségeinek kulcsait Fabricius megküldötte Kristóffy József belügyminiszternek. Délután a főrendiház összes helyiségeit is lezárták és ezeknek kulcsait is elküldték a belügyminiszternek.

A Vár képe

A Várba vezető utakon rendőrök állanak. A honvédelmi minisztérium előtt 10 lovas-, 20 gyalogosrendőr állt. Máltás rendőrtanácsos parancsnoksága alatt. A minisztériumban állítólag valamennyi miniszter és Nyiri is fenn van. Negyed tizenegy órakor Apponyi gróf udvarnagy udvari fogaton a Várba érkezett, bement a királyi várnak a Szentgyörgy-tér felé eső részébe, ahol a hivatala van.

Valamivel később valami hír jött a képviselőházból, mire Janauschek ezredkari őrnagy, Nyiri szárnysegéde automobillra ült és átment a

képviselőházba. Körülbelül 15 perc múlva visszatért. Háromnegyed 11 óra tájban jött föl a Várba Károlyi György gróf és fölment a miniszterelnökségre. Most ott tartózkodik. Ez időtáiban megjött Nyiri Sándor királyi biztos kocsin, közvetlenül rá kinyit az egyik ablak és egy tisztviselő kikiáltott, hogy Máltás rendőrtanácsos jöjjön föl a kegyelmes urhoz.

Máltás fölment, átvett valami parancsot és eltávozott. A téren sétált — úgy látszik, — csak kíváncsiságból Üzküll-Ghyllenband is.

Az egyetemi ifjuság gyászmanete a képviselőház ülése után a Bomba térről az Albrecht-uton át a Várba akart menni. A lépcsőkön azonban utját állották a rendőrök, mire az ifjak szétszórtak.

A „legkegyelmesebb“ kéziratok.

A hivatalos lap mai rendkívül kiadása a következő három „legkegyelmesebb“ kéziratot közli:

I.

Mi Első Ferencz József, Isten kegyelméből ausztriai császár, Csehország királya s. a. t. és Magyarország apostoli királya.

Hü Magyarországunk és Társországi zászlósainak, egyházi és világi főrendeknek és képviselőinek, kik az általunk 1905. évi február hó 15 ére Budapest fő- és székvárosunkba összehívott országgyűlésen egybegyűlvék, királyi üdvözetünket.

Kedvelt Híveink! Magyar minisztériumunk előterjesztésére a jelen országgyűlés 1905. évi december 18 án kelt leiratunkkal elnapolt ülését, a hivatkozott leiratunkban megállapított határnap megváltoztatásával, ezennel folyó évi február hó 19 ére összehívottaknak nyilvánítjuk.

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradunk.

Kelt Bécsben, ezerkilencszázhatodik évi február tizenegyedikén.

Ferencz József s. k.

Báró Fejérváry Géza s. k.

II.

Mi Első Ferencz József, Isten kegyelméből ausztriai császár, Csehország királya s. a. t. és Magyarország apostoli királya.

Hü Magyarországunk és Társországi zászlósainak, egyházi és világi főrendeknek és képviselőinek, kik az általunk 1905. évi február hó 15 ére Budapest fő- és székvárosunkba összehívott országgyűlésen egybegyűlvék, királyi üdvözetünket.

Kedvelt Híveink! Minthogy a magyar országgyűlés feloszlását mai napon kelt királyi leiratunkkal elhatároztuk, ennek fogatosítása végett öszintén kedvelt hívűnket nagyméltóságú Székely Nyiri Sándort, belső titkos tanácsosunkat, vezérőrnagyunkat és a sákesfehérvári V. honvédkerület parancsnokát *teljhatalmu királyi biztosunkká kineveztük és kiküldöttük*. — *Miért nektek királyi hatalmunknál fogva meghagyjuk és megparancsoljuk, hogy az általunk kinevezett királyi biztos minden rendeleteit teljesíteni, azokban engedelmeskedni és királyi parancsunknak hódolni, az ellenszegülőket érendő törvényes büntetés terhe alatt alattvalói és törvényes kötelességeiteknek ismerjétek, különben nem cselekedvén.*

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradunk.

Kelt Bécsben ezerkilencszázhatodik évi február hó tizenhetedikén.

Ferencz József s. k.

Báró Fejérváry Géza s. k.

III.

Mi Első Ferencz József Isten kegyelméből ausztriai császár, Csehország királya s. a. t. és Magyarország Apostoli Királya.

Hü Magyarországunk és Társországaik Zászlósainak, egyházi és világi Főrendeknek és Képviselőinek, kik az általunk 1905. évi február hó 15 ére Budapest fő- és székvárosunkba összehívott országgyűlésen egybegyűlvék, királyi üdvözetünket.

Kedvelt Híveink! *Minthogy az országgyűlésnek többséggel szövötközött pártjai ismétellen hozzájuk intézett felszólításunkra törvényben biztosított királyi jogaink sérelme nélkül elfogadható kormányzati alapon kormány vállalását álíhatatosan megtagadták és ennél fogva, szívünk sajnálatára, az ország érdekében hasznos tevékenységet ettől az országgyűléstől nem várhatunk, magyar minisztériumunk előterjesztésére az 1905. évi február hó 15-ikére összehívott országgyűlést feloszlottinak nyilvánítjuk, fentirtván magunknak ui országgyűlésnek mielőbbi összehívását.*

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradunk.

Kelt Bécsben, ezerkilencszázhatodik évi február hó tizenhetedikén.

Ferencz József s. k.

Báró Fejérváry Géza s. k.

A kormány mesakodik.

A főhivatalos M. T. I. ma a következő közleményt adta ki:

A parlamentben és a sajtóban ma olyan hangok emelkedtek, amelyek az országgyűlésnek új országgyűlés összehívása nélkül való fölloszlását már abszolutisztikus ténynek minősítik, továbbá magát a királyi biztos kiküldésének tényét és e kiküldés teljhatalmu jellegét törvénybe ütközőnek mondták. Ezzel szemben illetékes helyen fölhatalmaztattunk a következőknek kijelentésére:

Ami azt illeti, hogy a fölloszlatás új országgyűlés összehívása nélkül történt, erre nézve utalunk oly előző esetre, amely ellen annak idején semmiféle oldalról, semmiféle kifogást nem emeltek. Ez az országgyűlésnek 1896. október havában végbement fölloszlatásakor történt. Közjogi gyakorlatunk és a törvény világos betűje szerint a régi országgyűlés fölloszlatása és az ujnak egybehívása tartalmilag és lényegileg teljesen különálló két közjogi cselekmény. Ennél fogva az a körülmény, hogy az országgyűlés fölloszlatásával egyidejűleg nem történt az új országgyűlés összehívása, a fennálló jog szerint kifogás alá nem eshetik és így ezen az alapon az abszolutizmus bekövetkezéséről beszélni merő képtelenség, annál is inkább, mert maga a fölloszlató királyi kézirat világosan megmondja, hogy az új országgyűlés mielőbbi egybehívását ő felsége magának föntartja.

Epen ilyen alaptalanok a királyi biztos kiküldésének tényéhez fűzött megjegyzések is. Az országgyűlés fölloszlatása kétségtelen joga a koronának. Époly kétségtelen joga a királynak, hogy saját királyi jogait akár személyesen, akár királyi biztos útján gyakorolja. Ő felsége teljes joggal ruházta át királyi biztosra ama legfelsőbb elhatározásának fogatosítását, amelylyel az országgyűlés fölloszlatását elrendelte.

Ami a király fölloszlatási rendeletének fogatosítása körül követett formát illeti, arra, igazság szerint a legnagyobb nyomatékkal kell rámutatni, hogy e tekintetben az eljárás megszábasánál az országgyűlés iránt való legnagyobb kiméletesség volt az irányadó szempont. Hiszen a képviselőház meg volt kínálva annak lehetőségével, hogy a királyi kéziratot nyílt parlamenti ülésen hirdesse ki, amint az a főrendiházban ugy is történt és csak miután a képviselőház meghíusította a kéziratnak nyílt ülésen való kihirdetését, merült föl annak szüksége, hogy a fölloszlatásnak jogilag bekövetkezett ténye más

uton is nyilvánvalóvá tétessék. Kizárólag e végből történt az idevágó királyi elhatározásoknak a hivatalos lap rendkívüli kiadásában való publikálásán kívül *Fabricsius* ezredesnek, mint a királyi biztos megbízottjának a képviselőház üléstermében való megjelenése és ott a királyi kéziratoknak általa történt meghirdetése. *Fabricsius* ezredes ez alkalommal némi rendőri fedezetet vitt magával, amit a képviselőházban a multban tapasztaltak után teljesen indokolt rendszabálynak kell tekinteni.

De konstatálni kell, hogy az országgyűlés ellen karhatalom nem vétetett igénybe, hanem csak az történt, hogy *Fabricsius* ezredes a képviselőház termében fölolvasta a fölösztatásra vonatkozó királyi kéziratot, melynek az üléssteremben való kihirdetése a képviselőház által megtagadtatott. Mindezekből világosan kitűnik, hogy az egész eljárás elejétől végig nemcsak a törvényekkel, hanem a joggyakorlattal is teljes összhangban állott és hogy minden e részben emelt kifogás merőben alaptalan.

A „Precedensek.”

A mai szomorúan emlékezetes események elfogulatlan bírálója a kormány-nyilatkozat konkluziójával *homlokegyenest ellenes következtetésekre jut.* Az országgyűlés mai fölösztatásának módja éppen annyira törvénybe ütközik, amennyire nem felel meg az eddig követett és négy évtized gyakorlata által szentesített jogszokásnak. Ezen a kétségtelen tényen, melynek megállapítása nem tartható a fölösztatást rendezett kormányra, nem változtathatnak azok a ferdtések és valótanságok, melyeket a nyilatkozat tartalmaz.

Igaz, hogy *Bánffy* Dezső báró miniszterelnöksége alatt 1896. október 5-én fölösztatta a király a házat az egybehívás időpontjának megjelölése nélkül. De már október 8-án megjelent a hivatalos lapban a királyi kézirat, mely az új országgyűlést november 23-ára összehívta. A mostani fölösztató kéziratnak az a kitétele, hogy az új országgyűlés „*mielőbb*” össze fog hivatalni, nem nyugtatja meg a nemzetet.

A kormány közleményében elmondja, hogy a mai ülésen „karhatalom nem vétetett igénybe.” A mai komoly időkben nem szabad az ország kormányának hazudnia vagy élcélnie. — Az egyik vagy a másik kategóriába kell sorolnunk azt az eljárást, — melylyel a karhatalom alkalmazását egyszerűen letagadja. Nem karhatalom volt az a tekintélyes haderő, melyet a parlament előtt felállítottak és nem karhatalom volt az az erős rendőrcsapat, amelyet magában az országházban a népképviselő megfélemlítésére elhelyeztek.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **A Székely otthon közgyűlése.** Az aradi *Székely-Otthon* tegnap délután tartotta tisztújító közgyűlését a „Millenium” kistermében. A közgyűlés egyik fontosabb tárgyát képezte a tagsági díjaknak 12 koronára való felemelése, a mely azért történt, hogy március hó elsejétől kezdve saját külön helyisége lesz az Otthonnak, melyet megfelelő ünnepekkel fognak megnyitni. Az új tisztviselői kar így alakult meg: Tiszteletbeli elnökök *Benkő Gyula, Koncz Gyula*, tiszteletbeli alelnök *Seep János*, elnök *Bedő Árpád dr.*, I. alelnök *Seep János*, II. alelnök *Sei lágyi György*, titkár *Kádás Gyula*, jegyző *Béldy Boldizár*, aljegyző *Dávid Antal*, pénztárnok *Jakab István*, ellenőr *Végh István*, ügyész *Barabás Béla dr.* Választmány: *Szilágyi György, Koncz Gyula, Pál Miklós* erdőmester, *Varga Károly, Benkő Gyula, Pál Miklós* tanár, *Jakab Dezső, Bor Imre, Csók Károly, Böhm János,*

Nádler Lajos, Bozóky Leó, Zeley Kálmán. Számvizsgáló bizottság: *Gedeon János, Beloni Dezső, Nagy Zsigmond.*

(*) **Az aradi iparosok betegsegélyző egyesületének közgyűlése.** Az aradi iparosok első betegsegélyző és temetkezési egyesületének tegnap volt a tisztújító közgyűlése, mely alkalommal megválasztották: elnök *Rosmanith Albert*, alelnök *Koller János*, titkár *Kiss Arnold*, pénztárnok *Joanovits Antal*, ellenőr *Rosmanith Géza*. Választmányi tagok: *Vidéky Ferenc, Szilágyi Jakab, Radocsányi János, Várhol László, Frank Ferenc, Kár Ferenc, Glutig József, Pál Lajos, Szuppi Lajos, Molnár Imre, Schulik Jakab, Czirkál Géza, Czigler Sebő, Romnyi Antal, Matyók Pál.*

(*) **Az aradi hivatalosok egyesületének közgyűlése.** Az aradi hivatalosok betegsegélyző egyesülete tegnap tartotta kilencedik évi közgyűlését *Máté János* elnöktete alatt. A közgyűlés egyhanguleg a régi tisztviselőket bizta meg továbbra is az egyesület vezetésével.

A főrendiház tiltakozása.

(A felelvasott kéziratok.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 19

A főrendiház szintén ma foglalkozott *Nyiri Sándor* tábornok megbízatásával és a kormány törvénytelen tényeivel szemben és kifejezést is adott annak, hogy a királyi fölösztató kézirat felelvasását mellőzni kell. Az elnök mindazonáltal fölolvasta ugy a *Nyiri Sándor* kinevezésére, mint az országgyűlés fölösztatására vonatkozó kéziratokat. Ilyképen megtörtént az a páratlanul álló eset, hogy míg a képviselőház nincsen fölösztatva, addig a főrendiház, az elnök jóvoltából, kénytelen volt belenyugodni a törvénytelen fölösztatási ténybe. Az ülés lefolyásáról budapesti tudósítónk a következőket jelenti:

(Ülés előtt.)

A főrendek közt is nagy az izgatottság az ülés megnyitása előtt, de természetesen csak főrendi mértékben, lassan lépnek, tipegve sétálnak a folyosókon és félhangon vitakoznak. Még tíz órakor nincsenek ötvenen együtt és azok között is sok a feudális, lojális zászlós ur.

Egy-egy csoport az ablakhoz lép és az öreg urak fejcsóválva nézik az cдалenn, a Ház előtt folyó életet. Mintha a gyakorlótérre lépne az ember pihenő idejében. Gulába rakott fegyverek körül állnak a bakák és fázósan rázzák a karjukat. Egy-két szakasz huszár a lovát tartja kantárszáron, más oldalon pedig rendőrök állanak nagy csapatban. Egy lovestiszt végigléptet a katonasorok előtt; a lóva ágaskodik... Egy baka lovat vezet végig az utcán. Az egész fölött homályos, ködös reggel ül.

A főrendek sürűbben kezdenek gyülekezni és a hangulat is élénkebb lesz. Beszélnek róla, hogy ünnepléses óvást emelnek a fölösztatás ellen, de beszélnek arról is, hogy ha *Nyiri* királyi biztos kinevezése nincs ellenjegyezve, akkor a fölösztató kéziratot nem is olvassák föl és *Nyiri* kinevezését nem ismerik el.

(A tiltakozás.)

Csáky Albin gróf elnök megnyitja az ülést. Felolvassa báró *Fejérváry* levelét, amelyben az ülés összehívására kérte föl és értesítette a királyi kézirat megérkezéséről. Következik a kézirat fölolvadása.

A főrendek fölállnak.

A királyi kézirat az országgyűlés elnapolt ülését megnyitja.

Majláth József gróf, a legutóbbi főrendiházi ülésen fölűnt ellenzéki szónok határozati javaslatot nyújt be, amelyben óvást emel előre is a bekövetkezendő fölösztatás ellen.

Prónay Dezső báró remegő hangon, izgatottan áll föl és élesen *Csákyra* szegezve szemét, kérdi, tudomása van-e róla, hogy katonák állnak a Ház körül és rendőrök nyomulnak a Házba.

Ugyanekkor jött a híre a képviselőház ülés befejezésének és egyszerre csak azzal a hírrel érkezik valaki, hogy honvédek törtek az országgyűlés házába. Ez a hír nagy izgatottságot keltett:

— *Szegyen gyaldz ti!* — hangzott mindenfelől.

Majd rámutat *Prónay* a mostani kormányrendszer aljas törvénytételeire és hozzájárul *Majláth* tiltakozó óvásához, de szíve egész haragjával és lelke fölhaborodásával. Majd mély megindulással, sirásba csukló hangon fejezi be a beszédét:

— *Isten áldása legyen a hazánkon és átok, ezerszeres átok a hazáruelőken!*

És magasra emeli az öklét.

Csáky gróf elnök kijelenti, hogy a Házban nincs fegyveres erő. Továbbá bejelenti, hogy két királyi kézirat érkezett. Az egyik királyi teljhatalmu biztos kinevezéséről szól.

— *Ki az? Olyat nem ismerünk!* — hangzik minden oldalról.

Dessewffy Aurél gróf ajánlja, hogy a képviselőházzal egyértelmű határozatot hozzanak.

Csáky elnök kérdi, hogy *Majláth* javaslatát elfogadják-e?

— Igen! — Nem! — hangzik mindenfelől.

— Tehát egyhanguleg elfogadják a méltóságos főrendek! — szolt sz elnök.

— Itt többen nem fogadják el. Kérünk szavazást! — kiálja *Prónay* és attól fogva szakadatlanul közbeszól és indulatosan kiáltoz.

(A különös célu papír.)

Csáky elnök a királyi kéziratok fölolvastatásához fog. A teljhatalmu királyi biztos kinevezéséről szóló írást dühös kiáltásokkal fogadják.

— Ilyent nem ismerünk! Hogy hívták azelőtt ezt a *Nyirit*?

Prónay pedig harsányan szót kér az írás elolvasása után.

— A lárma és izgatottság oly nagy, hogy azt a kéziratot vagy kicsodát, azt a különös célu szolgáló papírt nem hallottuk, olvassa fel még egyszer.

Csáky gróf elnök ezt visszautasítja s hozzáfog a fölösztató irat olvasásához.

Elsőször, csupa szokásból, a főrendek csendben, tisztelettel hallgatják, csakhamar azonban *Prónay*, aki egyedül maradt ülve, megszólal:

— Törvénytelenység, menjünk ki, ne hallgassuk végig! és ettől fogva a közbeszólások csodálatos tiszteletlenséggel egymást követték.

Majd az elnök néhány zárószót mond. Bánatának, szomorúságának ad kifejezést s a ködőről beszél, amely most közéletünkre bocsátkozik. Beszéde végén egy harsány hang lekiált az elnök fölötti karzatról:

— *Éljen az alkotmány!*

— *Éljen, éljen!* — visszhangozzák a főrendek és kezdenek szétoszlan.

A jegyzőkönyv hitelesítésénél azonban váratlan vita keletkezik:

Prónay egymásután teszi a kifogásokat. Többek közt azt, hogy ez a szó: *legkegyelmesebb* a fölösztatásról szóló kéziratról elmaradjon.

A vita során *Zichy Nándor* is feláll, a jegyzőkönyv hitelesítéséhez szólván és kifogásolja, hogy gróf *Dessewffy Aurél* indítványát, a mely szerint a főrendiház, úgy mint a képviselőház tette, ne olvastassa fel a királyi kéziratot és a melyet az elnök nem bocsátott vitára, azért

nem lehetett azt benyújtani, mert az elnök azt megakadályozta.

Prónay Dezső ajánlja, hogy ezt a tényt jegyzőkönyvbe vegyék és ezt a főrendiház fölállással megszavazta.

A korcsolya-egyesület

ujjászervezése.

(Rendkívüli közgyűlés összehívása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 19.

Azzal a mozgalommal kapcsolatosan, amelyet az aradi korcsolyázó egyesület tagjainak egy csoportja indított, az egyesület választmánya ma délelőtt, Pavecz György nyug. királyi ügyész elnöklésével ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy az egyesület rendkívüli közgyűlését összehívja.

Az ülés elején az elnök bemutatta az alapszabályok módosításának tervezetét, amelyet az egyesület kebelében megindult mozgalom vezetői készítettek és a választmányhoz benyújtottak. Azt indítványozta, hogy a választmány küldjön ki két tagú bizottságot, amely ezt tanulmányozza, azután az összehívandó rendkívüli közgyűlésnek javaslatával együtt terjessze be.

Steinitzer Pál dr. ezzel szemben azt indítványozta, hogy a kiküldendő bizottságot ne a választmány, hanem az egyesület rendkívüli közgyűlése küldje ki, s hogy abban a reformot kérők is képviselve legyenek. A bizottság tanulmányozza a tervezetet és javaslatát az újabb rendkívüli közgyűlés elé terjessze.

A választmány az indítványhoz hozzájárult s elhatározta, hogy a rendkívüli közgyűlést március 1-én délután hat órakor a Millennium-söröcsarnok külön termében tartják meg.

A megszorított főjegyző.

(Bakos Ferenc nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 19.

Mikor Cseresnyés János főispán Farkas József polgármestert hivatali állásától felelősségtartó, Bakos Ferenc városi főjegyzőt rendelte ki helyettes polgármesternek. Bakos főjegyző azzal kezdte meg működését, hogy elrendelte az önként befizetett adók szedését és annak az adó hivatalba való beszállítását.

Mint hogy a főjegyzőnek ezen eljárása ellenkezett úgy a városi, valamint a megyei törvényhatóság azon határozatával, melylyel megtiltotta a tisztviselőknek az önként befizetett adók elfogadását, Dózsa Ferenc dr. városi képviselő indítványt adott be a városi rendes közgyűléséhez, hogy Bakos főjegyző ellen a fejelemmi vizsgálat rendelkezések el és egyidejűleg állásából függesztessék fel.

Dózsa Ferenc dr. indítványát a múlt heti rendes közgyűlés alkalmával nem tárgyalta a városi képviselő testület, hanem a törvényes szokást követve, előbb bekérte Bakos főjegyzőtől az indítványra vonatkozó nyilatkozatát. Egyben elrendelte, hogy a főjegyző ügyében a mai rendkívüli közgyűlésen fog határozni.

A mai közgyűlésen — amint makói tudósítónk jelenti, — tekintettel arra, hogy a főjegyző ügyéről volt szó Wizinger Károly, a legidősebb tanácsstag elnökölt.

A rendkívüli közgyűlésről az alábbi tudósítást közöljük: Wizinger Károly a közgyűlést délelőtt 10 órakor nyitotta meg. A főjegyző ügyének előadója Gera Sámuel városi tanácsjegyző volt, ki az elnök megnyitása után a következőkben terjesztette elő Bakos Ferenc, a

Dózsa Ferenc dr. indítványára vonatkozó nyilatkozatát:

Tekintetes képviselőtestület!

Folyó évi 68 kgy. sz. határozata folytán bejelentem, hogy arra nézve, hogy mily minőségben végzem a polgármesteri teendőket, már nyilatkoztam s azt a képviselőtestület jegyzőkönyvbe is vette; ami a hivatali eskümmel a rendőrkapitánytól kivételét illeti, azt, mint már egy ízben kijelentettem, téves intézkedésnek tekintem és kérem a képviselőtestület elnözését.

A kormány, rendeletek végrehajtása tárgyában a főispán Farkas József elmozdított polgármesterhez intézte utasításait, aki azokat a képviselőtestületnek már bemutatta, ez okból azokat ismétellen bemutatni nem tartottam szükségesnek.

A kormány rendeleteket felsőbb hatóság parancsára, kényszerhelyzetben hajtottam végre, mely eljárásom — tekintettel a kivételre állapotra és mert csak néhány száz koronaadó beszállításáról van szó, a város pedig anyagi keréket nem szenvedett, nem minősítheti hivatali vétségnek.

Tek. képviselőtestület! Makó városánál 36 éven át teljesített szolgálatom alatt eléggé kimutattam, hogy hazám és városom érdekében legjobb tudomásom és tehetségem szerinti törekedtem működni és eddigi működésemet, mely az ifjú kortól az eggek kezdetéig városom önzetlen és hű szolgálatából állott, a tisztelt képviselőtestület teljes bizonyítékul tekintheti arra nézve, hogy hazámnak és városomnak mindenkor hű polgára voltam és biztosítékul szolgál jóvőre nézve, hogy ha a haza sorsa úgy kívánja, azok között leszek, kik készek életüket és minden javukat a haza oltárán feláldozni.

Kérem nyilatkozatom tudomásul vételét. Makó, 1906. február hó 18.

Tisztelettel

Bakos Ferenc,
v. főjegyző.

A közgyűlés a nyilatkozat meghallgatása után kimondotta, hogy nem helyesli ugyan a főjegyző eljárását, de véglegesen máskor határoz.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Február 22. Hangversenyyel egybekötött táncestély (Gáji ovoda.)

Február 24. Az aradi állami főreáliskola ifjúságának hangversenyyel egybekötött táncestélye (Iparosház.) — Az arad-zsigmondházi jótékony célú Petőfi asztaltársaság táncvigalma. — Az új-aradi kereskedők körének műkedvelői előadással egybekötött táncestélye (Martini-vendéglő.) — A pankotai jótékony nőegylet thea estélye (Kaszinó-helyiség.) — Az ó és m.-pécskai tanítók testületének hangversenyyel egybekötött táncestélye (Heller-szálló.)

Február 25. A borossebesti kaszinó táncestélye. — Ifjúsági-kolón táncestély (Iparosház.) — A kurticsi iparos olvasókör táncvigalma (Nagyvendéglő.) — A mária-radnai menyecskek műkedvelői előadással egybekötött táncvigalma (Faller-vendéglő.) — A gyoroki önkéntes tűzoltóegylet táncestélye (Nagyvendéglő.)

Február 27. Az aradi atletikai klub thea estélye (Tóth-vendéglő.)

Március 3. Az aradi vaskereskedők és alkalmazottak nyugdíjegyletének táncvigalma (Központi Szálló.) — Az aradi posta- és távirtda altisztek és szolgák táncvigalma (Tóth-vendéglő.)

Március 10. Az aradi sportkedvelő ifjúság táncmulatása (Iparosház.)

(=) Vasutasok bálja. Az Arad Csanádi Egyesült Vasutak vonatkísérő személyzete szombat este fényes sikerű bált rendezett a városi nagyeremben. A mulatságon több főtisztviselő is megjelent s a következők hűgyek voltak ott: Asszonyok: Latinka Györgyné (Pécska), Csertus Imréné, Nagy Lászlóné, Szabó Gusztávné, Balog Pálné, Pataty Jánosné, Bánasz Istvánné, Mátyás Ferencné, Nagy Alajosné, Hollonovics Karolyné (Prezest), Bogaras Gyuláné, Császár Józsefné, Galisz Györgyné, Korón Györgyné, Almási Lajosné, Kis Miklósné, Róth Antalné, Liptai Jánosné, Schuller Lajosné, Müller Józsefné, Szilágyi Albertné, Oajos Józsefné, Nagy Andrásné, Borbély Ferencné, Thury Mihályné, Schneider Fülöpé, Baumgartner Józsefné, Dávidházi Ferencné, Katona Lászlóné, Kréz Jánosné, Bartha Bódogné, Steleika Karolyné, Szemző Ernóné, Munkács Lajosné, Izsák Lászlóné, Pintér Mihályné, Werner Sándorné, Molnár Alajosné, Sandai Jánosné, Endrei Györgyné, Biró Imréné, Lassu Jánosné, Sza-

bó Imréné, Gyarak Andrásné, Molnár Mihályné, Pálma Józsefné, Kun Ignácné, Bobvos Mihályné, Elek Istvánné, Högye Ferencné, Rákossy Lajosné.

Leányok: Latinka Lukrécia, Latinka Elza (Pécska), Pataty Juliska, Sándor Irénke, Hollonovics Erzsike (Prezest), Frankó Juliska, Koron nővérek, Szabó Juliska, Limbeck Mariska (Simánd), Lint Ilonka, Lint Emilia (Pankósa), Liptai nővérek, Simon Mariska, Kájer Katica, Papp Etelka (Csermó), Banyás Juliska, Reibacher Ilonka, Molnár Erzsike, Szarioka Ludmilla, Kovács Irmuska, Takács Juliska, Szávi Mariska, Szabó Mariska, Baranyi Juliska, Guttmán Katica, Szabó Etelka (Kisjenő), Merer nővérek, Borbély Mariska, Koczka Mariska (B-jenő), Takács Rózsika, Hagyak Mariska, Schmidt Katica, Vater Rózsika, Orpanczki Mariska, Romanov Juliska, Barta Mariska, Kirsch Emma (Lugos), Czertel Etelka, Rozenkrantz Juliska, Högye Juliska, Elek Kornélia, Kovács Katica, Egler Anuska, Kovács Eszter, Kell Katalin, Nagy Rózsika, Scödler Mariska (Csermó), Martincsek nővérek, Zimerman Erzsi, Hingler Mariska, Horváth Eszter, Lassu Agnes, Tatal Margit, Kisa Irén, Aitmann Annus, Molnár Juliska, Bobvos Juliska, Kvintusz Mariska.

(=) A Kossuth-estélyt rendező „Hazafias Ifjuság” tagjai felkértek, hogy kedden este 8 órakor az ipartestületi gyűlésteremben tartandó értekezleten, tekintettel arra, hogy sok fontos ügy vár elintézésre, mindannyian megjelenni szíveskedjenek.

(=) Hangverseny Gájban. Mint említettük, február hó 22-én, csütörtökön este 8 órakor Arad-Gáj külvárosban, az ovodai helyiségben jótékony célú, táncal egybekötött hangversenyt rendeznek. Az estély műsora:

1. Servais: „Gordonka hangverseny”, előadja: Mütter Müller József. 2. a) Denza: „Si tu m'aimais”, b) Nevin: „Une vieille chanson”, c) Abrányi: „Magyar mődal”, énekli: Weichhart Auróra. 3. Popper: „Magyar rhapsodia”, előadja: Mütter Müller József. 4. a) Makray: „Valamikor”, b) Dienzl: „Liliomszál”, c) Káldy: „Hull a levél”, énekli: Weichhart Auróra. 5. „Monolog”, előadja: * * * Az összes számokat zongorán kíséri: Mütter Müller-né-Lengyel Erzsi.

(=) A cipészek bálja. Az aradi cipészek szakcsoportjának szépsikerű bálján a következő felülfizetések történtek: N. N. 50 kor, Steiner A. és Társa 20 kor, Leichser L. 15 kor., Binéthe, Papp I. János, Rosenberg A., Aradvidéki bőrpipar r.-sz. 10—10 kor., Braun és Schuh 7 kor., Aradi iparos ifjak önképző köre 8 kor., Vadas Gy., Steigerwald A. 6—6 kor., Löwinger H., Tafrov József, Kohn R., Viktória takarékos és hitelintézet, Jahn Antal, Várhol L., Münz M., Löwinger M., Kovács és Novotny, Vachmann, Lahner (Budapest), N. N. Löwy és Schnitzer (Bpest), Milhofer M. és fia 5—5 kor., Mihalik J., Zajonskovsky János, Weil A., Csermák Gy. 4—4 kor., Landauer Samu 4 kor. 60 fill., Rosmanith Albert, Sándor Balázs dr., Werner M., Reicher K., Lócs Rezső, Weisz János, Weisz Ignác, Róth Testvérek, Nagy Ferenc, M. Schwarzenberger fiai Eibenschir, Huzó Istvan, Kis András, Bittenbinder K. 3—3 kor., Karczagi S., Gid Samu, Havancsak József, Vojtek K., Joanovits A., Bartha János, Wolf Gyuszi, Kádas Kálmán, Jakobi János, özv. Schön R. né, Demele I., Kreinicker S., Ambrózy Gy., Bogueán F., Nyíry Csata, Brecka K., Olár J., Molnár S., Csóky János, Herczeg Gábor 2—2 kor., Herzog S. 1 kor. 60 fill., Todorescu M. 1 kor. 20 fill., Rakay B., özv. Leitner Jánosné, Papp János, Erbeszkern János, Jankovits Istvan, Lancsárics József, özv. Halász Ferencné, Molnár Geza, Urda János 1—1 kor., Weisz Leó, Deutsch I., Famm M., Waly Gy., Bánffy S., Soymoss F., Fenyves K., Weiherr L., Goldsiher A., Leipniker J., Leipniker A., Fischer V., Raskay M., Kovács és Stodolla, Klein Ödon, Sugár K., Somogyi I., Domán I., Szloboda G., Szablóczky K., Réder I., Podhof A., Scheinberger M., Schmitt J., N. N., 60—60 fill., Opsicz M. 20 fill. Összesen 338 korona.

(=) A sportestély vigalmi bizottsága felhívja a március 10-én rendezendő sportestélyt rendező bizottságába tartozó urakat, hogy általános értekezletre f. hó 21-én este 8 órakor a „Toldi Club” Kápolna-utca 8 sz. alatti helyiségében összejönni szíveskedjenek.

(=) Az O- és M. Pécskai Tanítók Testülete a magyar-pécskai „Kossuta” szobor és az aradi tanítói konviktus javára február hó 24-én, a „Heller”-féle szálloda termében hangversenyyel egybekötött tanítói bált rendez, amelyen az aradi tanító-képezde delegáltja fog közreműködni. Belépő-díj: személyjegy 2 kor., családjegy 4 kor. Műsor:

1. Szózat. Egresy Farkas. Énekli a delegált. 2. Szózat. „Keresem az Istent” Abrányi Emil.

től. Szav. Király Ernő IV. év. 3. Hegedű szülő. „A puszták fia” Kéler Bélától. Némethy Lajos, zongorán kíséri *Regenhold* János IV. év. 4. Felolvasás Tartja: *Fejér* Imre. 5. Népdal egyveleg. Eneki a dalegyesület. 6. Páros jelenet. „Egy baleset” Gabányi ö. E. Adjak: ifj. *Feress* József és neje. 7. „Si kolt a harci sip.” Eneki a dalegyesület. 8. Műdráma „Bob hercegből.” Szavalja: *Antal* Sándor, zongorán kíséri: *Regenhold* János IV. év. 9. A magyar zászló és a bécsi német. Eneki a dalegyesület. 10. Monológ „Az öngyilkos” Szavalja: *Exner* Mihály IV. év. 11. „Tavaszi elmúlt.” Eneki a dalegyesület.

Az új választások.

(Jelölésnek a feloszlatás után.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 19.

A parlament halála ép olyan, mint az embereké. Még el se földelték s már emlegetik az utódot. A feloszlatott parlamentet el se bucsuztatták s már a szóbeszédekben azzal foglalkoztak, hogy kik lesznek az új képviselők. A kombinációknak tápot adott a feloszlató királyi kéziratnak az a része, a mely az új országgyűlés összehívását rövid időn belül helyezi kilátásba.

Az új választások alkalmával megkérdhetően megváltozik az aradmegyei kerületek képe.

A pécskai kerületben az eddigi képviselő, *Herczeg* Ferenc nem lép újra föl, a mit legutóbb több ízben maga is kijelentett. A románok nem állítanak jelöltet, miután az eddigi erőpróbájuk nem sok eredménnyel járt. A szövetkezet ellenzék, a mint már biztos dologként emlegetik, *Vásárhelyi* Dezsőt lépteti föl, a kinek győzelme nagyon valószínű.

A kisjenői kerületet valószínűleg elhódítják a románoktól. A legutóbbi választások alkalmával *Russu Sirianu* János csak úgy nyerhette meg, hogy a magyarok két pártra oszlottak. Most azonban a kisjenői pártok *Kralitz* Gyula kir. tanácsos vezetésével egyesültek. Erre való tekintettel *Russu Sirianu* János valószínűleg föl se lép. A magyarság jelöltjeként az aradmegyei szövetkezett ellenzék egyik előkelő tagját emlegetik.

A radnai kerület eddigi képviselője dr. *Vancsó* Gyula nem lép újra föl, amit *Vancsó* azzal is elárult, hogy a kaszinóból kilépett. A kerületet a románok akarják megszerezni, hir szerint *Lukácsiu* Lászlót, a lacfalusi papot léptetvén föl.

A jászahelyi kerületben *Szombati* Györgynek kevés kilátása volt, mert a román nemzetiségiek a legutóbbi választásokon csak azért nem állítottak ellenjelöltet, mert azt ígérte, hogy belép a nemzeti pártba. Most azonban okvetlen állítanak jelöltet, s nincs kizárva, hogy *Russu-Sirianu* János lép itt föl.

A borosjenői kerületben *Suciu* János dr. ellen föllép *Solymossy* Lajos báró, s mivel *Suciu* sok beváltatlan ígérete miatt a románok között is sok hívet veszített, *Solymossynak* igen jó kilátásai vannak.

A világosi kerület előreláthatóan dr. *Pop* C. István, az újszentannai pedig *Rauchbauer* Nándor kezében marad.

Rablótámadás Zilahyné ellen.

(Merénylét lényes nappal.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 19.

Ugy látezik, van még város ebben a szép országban, ahol a közbiztonsági állapotok még rosszabbul állnak, mint Aradon. Debreceni tudósítónk olyan esetről tesz ma jelentést, amely szomorú bizonyosságot szolgáltat a debreceni közbiztonságról. Fényes nappal rablótámadást inték *Zilahyné Singhoffer* Vilma, *Zilahy* Gyula volt aradi szinigazgatónak a felesége ellen. Az eset részleteiről a következőket jelentik Debrecenből:

Zilahyné Singhoffer Vilma ma délután három órakor egy üzletből jövet, hol bevásárlásokat végzett, — hazafelé tartott. Alig tett néhány lépést, amikor észrevette, hogy a háta mögött egy kopott külsejű, szuros szemű alak követi. *Zilahyné* rögtön észrevette, hogy követőjének nem lehetnek tisztességes szándékaik. Eleinte azt hitte, hogy csak véletlenül szegődött a háta mögé a gyanús ember, de többször hátrafordulván meggyőződött arról, hogy az illető egyenesen őt követi.

Erre *Zilahyné* izgatottságtól remegve meggyorsította lépteit, hogy elmenekülhessen a nyomában haladó alaktól. Ez azonban folyton *Zilahyné* háta mögött maradt, úgy hogy ez most már bizonyos volt afelől, hogy tőle akar valamit. Azon gondolkodott tehát, hogy ne szólítson-e fel valakit védelmére, de közben a Degenfeld-házban levő lakásához ért és jobbnak látta hirtelen besurranni a kapun.

Üldözője azonban ide is követte. A megrémült hölgy, az izgatottságtól félig elaléltan rohant felfelé a lépcsőn, de minden erőfeszítés dacára nem menekülhetett már üldözője elől, aki a lépcsőházban hirtelenül vállon ragadta és lépte ruhájáról értékes aranyláncát s azzal elszaiadt.

Zilahyné egy ideig hangtalanul, megdermedve állott a lépcsőházban, de később magához térve, segítségért kiáltott és felhármázta a házbelleket. Ezek azonban már későn érkeztek, mert a vakmerő rablónak sikerült időközben egérutat nyernie.

Aktuális emberek.



Fabricius ezredes.

Fabricius ezredes három szuronyos honvédbakával felmegy az elnöki emelvényre és felolvassa a házfelosztást elrendelő királyi kéziratokat . . .

Az a *Fabricius* ezredes, akiről szó van, a budapesti első honvédgyalogezred parancsnoka. Valaha — nem is olyan régen — *Lugoson* volt zászlóaljparancsnok. Fiatalabb tiszt korában többen katonáskodtak vele Aradról is: ugyanakkor szolgált *Czakó* László, *Avarfy* Ferenc és még néhányan. A tisztársai igen mérsékelt tehetségű katonának ismerték s annál nagyobb volt a csodálkozás, mikor *Fabricius* egyszer csak váratlanul kinevezték Budapestre ezredparancsnoknak. Tudvalevőleg az első honvédgyalogezred parancsnoksága igen előkelő állás, amelytől a tábornoki rang már nincs tulságosan messze. *Lugosi* tisztársal tehát a kinevezésből azt következtették, hogy *Fabricius*nak valami igen nagy protektora lehet.

Annyi bizonyos, hogy valahogy így állhat a dolog, mert különben bajos lenne elképzelni, hogy egy ezredparancsnok megtagadja az engedelmességet a saját hadtesté-

nek parancsnokával szemben, — különösen, mikor ez a parancsnok *Lobkovitz* herceg. *Fabricius* megtette.

Az ősszel, szeptember 13-án tartotta a budapesti 4-ik hadtest a záró nagygyakorlatot. Allandóan 34 fokos melegségben reggeli négy órától este nyolcig menetelt a legénység, köztük a sorok írója is. Az ellenség honvédekéből állott. Ezek előző nap te tek ilyen utat, Székesfehérvárról jöttek. 13-án délután pihenőjük lett volna, de *Lobkovitz* ráüzent az ezredparancsnokokra, hogy tartásnak zárt zászlóaljgyakorlatokat. Minden ezredparancsnok teljesítette a parancsot, csak *Fabricius* üzent vissza *Lobkovitz* generálisnak:

— A legénység el van csigázva a szolgálati szabályzat szerint az ő egészségükért én vagyok felelős. Nem tarok zászlóaljgyakorlatokat.

Nem is tartott. Az esetnek természetesen gyorsan híre futott s különösen katonai körökben nagy szenzációként emlegették. Mindenki bizonyosra vette, hogy a humánus ezredes hamarosan nyugdíjba kerül.

Fabricius — aki születésére nézve löcsei szász — ma azután „xpíálta a bűnét”. Ő, aki felesküdt a magyar alkotmányra, segített azt eitemni. Talán úgy gondolkodott, hogy az alkotmányra megesküdt: más is, — nagyobb ur mint ő — és az is elfeledte az esküt . . .

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Kedd: *Bajazzók*, opera. Két öreg, vigjáték. *Nádas Margit* operaénekesnő vendégfőléptével. (Páros bérlet.)
Szerda: *Angot, a kofák leánya*, operett. (Páratlan bérlet.)
Csütörtök: *Dorrit* kisasszony. vigjáték. (Páros bérlet.)
Péntek: *Baccarat*, dráma. Bemutató előadás. (Páratlan bérlet.)
Szombat: *Baccarat*, dráma. (Páros bérlet.)

A színház vendége.

— *Nádas Margit*. —

Erdős estéje lesz holnap, kedden az aradi színháznak: *Nádas Margit* operaénekesnő és *Deri* Jenő, a m. kir. Operaház tagja felléptével a *Bajazzók* opera kerül színpadra. A többi főszerepeket ezúttal is *Hunyady*, *Ladizslay* és *Faludy* játézzák. Az operával egy estén a *Két öreg* című egyfelvonásos megy, melyben a főszerepeket *Bácsné*, *H. Körössy Juci*, *Várnay* és *Dall* játézzák. Az operában vendégszereplő művésznőről a következőket írják nekünk Budapestről:

Nádas Margit nemrégiben végezte az Országos Zeneakadémiát és a *düsseldorfi* opera nyomban drámai énekesnőjévé szerződött. Egyike a legtehetségesebb művésznőknek, akiket a Zeneakadémia produkált. Frappánsan bizonyítja ezt az a fényes szerződés, amivel a kényes izlésű németek lekötötték. Előtte a nagyobb vidéki színpadokon és a m. kir. Operaházban vendégszerepl, hogy azután talán sohase térjen vissza hozzánk, mert az ilyen igazi tehetségek érvényesülésének sokkal szélesebb tér nyílik a külföldön. *Nádas Margit* Aradon a *Bajazzók* opera *Néda* szerepében fog fellépni és bizonyára meg fogja nyerni az előkelő izlésű aradi közönség tetszését, nemcsak remek hangjával és énekművészetével, de erőteljes drámai játékaival és hódító megjelenésével is. A bajos fiatal művésznőt nemcsak művészi tehetsége, de imponáló fejedelmi megjelenése is predesztinálja a drámai énekesnő szerepkörére.

A művésznő bátyja, *Nádas Béla* miniszter fogalmazó kíséretében már ma Aradra érkezett és résztvevett az opera próbáján. Néhány hét előtt tudvalevőleg *Szojyer* Ilonka vendégszerepelt ugyancsak a *Bajazzók* *Néda* szerepében s alighal

került volna egyhamar ismét a műsorra Leoncavallo remeke, ha *Nádas Margit* most le nem jön vendégszerepelni, mert nincsen a szintársulatnak komolyan számbavehető opera énekesnője. A közönség bizonyára örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy a vendégművészről révén ismét élvezhesse a magasabb rendű ének- és zeneművészetet.

* **Ocskay brigadéros.** Ocskay brigadéros, *Herceg Ferenc* színműve került ma este színpadra az aradi színházban. Arra a hírre, hogy a Budapesten történektől kifolyólag nagy hazafias tüntetés készül a színházban, zsufolóságig megtelek a széksorok és a karzat roskadásig meg volt tömve. A híresztelt nagyobb arányú tüntetések elmaradtak ugyan, de a közönség az egyes bazafias szílamoknál nagy lelkesedéssel adott kifejezést érzelmeinek. Különösen a darabnak az az epizódja keltett nagy lelkesedést, amelyben Ocskay Sándor (*Beregi*) keserűen mondta, hogy: Ne higgy magyar a németnek! Viharos taps tört ki ezután az egész színházban, úgy hogy az előadás egy ideig megszakadt. A címszerepben *Kesztler Ede* jó alakítást nyújtott. Jók voltak még: *K. Kápolnai Juliska, Hunyadi, Beregi és Várnai.*

* **Baccarat.** Mintegy két héttel ezelőtt esemény számba menő bemutatója volt a Vigaszínháznak: a *Baccarat*, melynek főszerepeiben *G. Kertész Eila, Góth Sándor és Hegedüs Gyula* rendkívüli sikereket arattak. A *Baccarat* nálunk már pénteken bemutatóra kerül, mely alkalommal a három főszerepet *K. Kápolnai Juliska, Beregi Sándor és Kesztler Ede* fogják játszani. A *Baccarat* első előadására jegyek csütörtökön reggeltől válthatók a színházi pénztárnál.

Temetés után.

A további küzdelem.

(Egy táborban.)

— 12. Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 19.

A politikai élet ma kizárólag a házfelosztás körül forgott. Mindennek, ami történt és mindennek, aminek megtörténtét a jövőre tervezik, a Ház felosztása képezi a gyújtó pontját. A pártkörökben, az utcákon, mindenfelé ez az egyetlen beszéd tárgy.

Hogy ezután mi lesz, hogy milyen formában szakad reánk az abszolútizmus, azt egyelőre nem tudhatjuk. Hírlik, hogy a kormány a legkeményebb eszközökhöz fog nyulni, hogy esetleg elkövetkezhetik a legelémibb polgári szabadságok elkobzása is. A nemzet mindenestre résen áll.

A mai események tömegében említésre méltó az, hogy *Polónyi Géza* volt, aki a Ház határozatát voltaképpen inszenálta.

A főváros hangulata.

A fővárosban már a kora reggeli órákban izgatott hangulat uralkodott. A kávéházak zsufolóságig tömve voltak és az ott összegyűltek aggódva vitatták meg a várható eseményeket. Általában pesszimiztikus hangulat uralkodott a fővárosi lakosság körében. Világra szóló botrányokat vártak a képviselőház mai ülésétől. Alig oszlott el a téli reggel köde, ezrekre menő tömegek lepték el a parlament környékét, ahol az időközben felvonult katonaság sorfalat állott és senkit sem engedett a parlament közelébe. A tömeg óriási lármával fogadta és gyalázó kifejezésekkel illette a katonaságot. Amikor az adott jelre a ka-

tonaság bevonult a parlament helyiségébe, hogy kiűritse azt, tetőpontját érte az izgatottság.

— Mi lesz? Letartóztatják őket? — kérdegették egymástól sápadtan az emberek és a kínos pillanatok alatt halotti csönd támadt a térségen. Mindenki úgy érezte, hogy nagy események következnek.

De a fagyos csöndet hatalmas üdvívalgás váltotta fel akkor, amikor a képviselők első csoportja a kapuban láthatóvá lett. A tömeg megkönnyebűiten lélekzett fel és mámoros lelkesedéssel élte a vezéreket.

A szövetkezett ellenzék körében a kormány mai merénylete óriási felháborodást és konsternációt idézett elő. A képviselők hazamenet kisebb csoportokban vitatták meg a történeteket és általános volt az a nézet, hogy a mai merényletnél nagyobb gyalázat nem érhetne volna a parlamentarizmust.

A pártkörökből.

A függetlenségi és negyvennyolcas párt ma délutánra hirdetett értekezlete elmaradt. Az értekezletet holnap tartják meg.

A szabadelvű párt végrehajtó bizottsága ma este foglalkozott a helyzettel. A végrehajtó-bizottság holnap estére hívta össze értekezletre a párttagjait, azokat is, akik nem képviselő tagjai a pártnak.

Az alkotmánypártban is a Házban történtek képezték a beszéd tárgyát. Az értekezleten a párt tagjai valamennyien megjelentek és izgatottan beszéltek a kormány tényeiről, melyeket természetesen a legnagyobb felháborodás hangján tárgyaltak.

A haladó pártkörben ma este élénk élet uralkodott. A kormány tagjai valamennyien megjelentek a pártkörben, ahol élénk vita indult meg az események körül. Általánosan föltűnt, hogy *Fejérváry Géza* báró miniszterelnök az egész este folyamán jókedvűnek mutatkozott. *Szerenos János* főrendiházi titkár részletesen beszámolt a miniszterelnöknek a parlament épületében tett intézkedésekről.

A mai határozat — Polónyi eszméje.

A mai házhatózat keletkezésének érdekes története van.

A szövetkezett ellenzék vezérférfiai ismételt tanácskozásukon keresték azt a formát, mely a Ház összes pártjait közös nyilatkozatban egyesíthetné. E fáradozásuk hiábavalónak bizonyult. A tegnapi délután megtartott értekezleten azt az indítványt tették, hogy a Ház a fölosztató királyi kézirat fölolvastása után bizottságot választ, melynek az lett volna a feladata, hogy a királyt a házfelosztás törvénytelenességéről fölvilágosítsa, de különben a Ház a fölosztásnak eleget fog tenni. Ekkor még nem érkezett meg *Nyiri Sándor* levele. *Tisza István* gróf kijelentette az értekezleten, hogy nem csatlakozik az indítványhoz, mert a szabadelvű párt olyan határozatot fog hozni, amelyben tiltakozik a fölosztás ellen.

Délután megtudták *Nyiri* átiratát, mire *Polónyi Géza* az esti értekezleten indítványozta, hogy a kéziratokat azzal az indokolással küldjék vissza, hogy a király felségjogait csak a felelős miniszterium ellenjegyzése mellett gyakorolhatja és ő felségének nincs joga rendkívüli ha-

talommal felruházott egyént kinevezni és ezt a fölosztással megbizni.

Szell Kálmán és Andrássy Gyula gróf helyeslőleg fogadták az indítványt, mire megbízták *Polónyi Gézát*, hogy *Belgár Ferenc* és *Rakovszky István* alelnökök társaságában keresse föl *Justh Gyulát*, közölje és dolgozza ki az indítványt. Ez meg is történt és elnöki előterjesztés formájában ma a Ház elé került és házhatózattá lett *Polónyi Géza* indítványa.

Hasonló határozat hozatalára akarták a főrendiházat is rávenni, ez azonban nem sikerült.

A szerdai ülés.

A koalíció ragaszkodik a Ház azon határozatához, hogy a képviselőház szerdán ülést tartson. A szövetkezett ellenzék nagyban készülnek a szerdai ülésre és széleskörű intézkedéseket tesznek az iránt, hogy az ellenzéki pártok valamennyi tagja megjelenjen az ülésen.

Tisza állásfoglalása

Tisza István grófnak a képviselőház mai ülésén társított magatartásából azt a téves következtetést vonták le, hogy nem járult hozzá a királyi kéziratoknak visszaküldését javasoló elnöki előterjesztéshez. *Tisza* még a Ház ülése előtt kijelentte, hogy hozzájárul az előterjesztéshez. A képviselőknek fölállása különben nem is volt szavazás, hanem inkább tüntetés volt az előterjesztés mellett.

Üdvözlés és interpelláció.

A cseh-radikális képviselők ma *Justh Gyula* házelnöknek francia nyelven a következő sürgönyt küldötték:

A minket is elnyomó germanizáló, kiélt Ausztria abszolútizmusa ellen vívott küzdelmüknek történelmi jelentőségű napján fogadják a radikális csehek rokonszenves üdvözlését. Ha a Habsburgok államaiknak agglomerációját fentartani kívánják, az abszolútizmusnak vesznie kell.

Az osztrák Reichsrath cseh-radikális tagjai.

Schönerer ma a nagynémet képviselők nevében a Reichsrathban sürgősségi indítványt adott be, melyben föl szólítja a kormányt, hogy kérje a királyt a magyar alkotmány mielőbbi helyreállítására.

A kormány készülődik.

A kormány — amint beavatott forrásból jelentik — erélyes intézkedések megtételére készül. Ezért *Fejérváry Géza* báró miniszterelnök egyelőre elhalasztotta bécsi utját. A kormány azokhoz a rendszabályokhoz készül nyulni, amelyekkel az engedelmséget megtagadó vármegyék ellentállását szeretné leküzdeni.

Királyi és kormány biztosok.

A hivatalos lap holnapi száma hozza *Rudnay Béla* főkapitánynak Pestvármegye és Budapest királyi biztosává történt kinevezését.

Kecskemétre *Kolozsváry Gyula* budapesti rendőrfőkapitányt, *Kolozsvárra* pedig *Csáky Zsigmond* gróf csendőrszázadost nevezik ki királyi biztosokul.

Azon vármegyékbe és városokba, amelyek az önkéntes adók beszedését megtagadták, már legközelebb szintén királyi biztosokat neveznek ki.

A félhivatalos M. T. I. késő éjjel jelent:

A belügyminiszter kormánybiztosi minőségben megbizta és egyúttal a közrend és közbiztonság fentartásának érdekében mindennemű intézkedések megtételével felhatalmazta és teljes hatalommal felruházva kiküldte: Csikmegyébe *Scharpy* György nyug. esendőrőrnagyot, Kolozsmegyébe és Kolozsvár városba *Csáky* Zsigmond gróf esendőrszázadost, Nyitrába *Csillaghy* Györgyöt, Szolnok-Dobokába Pap Sándort, Tolnába *Mérő* Jánost, Torda-Aranyosba *Barbul* Lászlót, Veszprémbe *Dániel* Ferencet, Zalába *Porteleky* Lászlót, Kecskemétre *Kolozsváry* Gyula és Pécs városba *Saly* Károly rendőrtanácsosokat.

Soós Zoltán dr. beregmegyei főispán ma értesítette a megye közönségét, hogy állásáról lemondott.

A Kuria és a házfelosztás.

A Kuria választási tanácsa holnap rendkívül érdekes ügygel foglalkozik. Holnap tárgyalja ugyanis a Kuria *Somoogyi* Aladár dr. törökszentmiklósi országgyűlési képviselőnek harmadizben elnyert mandátuma ellen beadott petíciót. Ha a kuria a kérvényt, mint a képviselőház felosztása folytán *tárgyaltant*, elutasítja, úgy *elismeri*, hogy az országgyűlésnek mai felosztása jogilag és tényleg megtörtént. Ha azonban a kérvény *tárgyalásába* bocsátkozik, legmagasabb birói testületünk nézetei szerint *érvényes házfelosztás nem történt*.

A képviselőház tisztviselői.

Tóth János háznagy ma bejelentette *Kristóffy* József belügyminiszternek, hogy a törvény értelmében és a rá háruló nagy felelősségre való tekintettel az új háznagy megválasztásáig ő intézi a képviselőház ügyeit.

A főrendiház ügykezelését *Szerencs* János főrendiházi főtitkár látja el.

Kristóffy József belügyminiszter ma fölhitte a képviselőház tisztviselőit, nyilatkozzanak, hogy elismerik-e az ő főhatóságát-e, vagy sem? Utóbbi esetben az illetőket rögtön elbocsátja a szolgálatból. A tisztviselők *Desseöffy* Arisztid vezetésével megjelentek *Tóth* háznagnál és kikérték tanácsát eljárásukat illetőleg. *Tóth* azt válaszolta, hogy mindenkinek a lelkiismeretességére és hazafiasságára bizza az eljárást.

HIREK.

A gyásznapi.

Arad, február 19

Alig hegednek a sebek, újra feltépik őket. Alig békült meg uralkodójával a nemzet, ismét közéjük hintették a gyűlölködés magvait. Ujra eljutottunk odáig, ahol minden magyar ökölbe gyűrt kézzel gondol a közszabadságok megsértésére, ahol megszűnnek a pártkülönbségek és az egész nemzet egy lélekkel tiltakozik, küzd a szabadság eltiprása ellen.

Ma volt a napja, hogy a nemzet ellen irányuló merényletet durva kézzel véghezvitték. Eltemették a parlamentarizmust s odaállították helyébe az abszolút uralkodás bálványát. Az izgalmas napja volt a mai nap.

Már kora reggel, mikor még meg sem nyitak a képviselőház ka-

puj, megindult a kérdezősködések áradata. Szakadatlanul csengett a telefon: a vidék, hová nem juthattak el az aradi lapok különkiadásai, valósággal ostromolta hírekért a szerkesztőséget. Négy ízben rohanták keresztül-kasul a várost az *Aradi Közlöny* rikkancsai, mind a négyszer újabb rendkívüli kiadást szórva a nagyközönség közé. Az utolsó szálig elkapkodták őket.

Az utcákon izgatottan tárgyaló csoportok verődtek össze. Senki nem beszélt másról, mint a fővárosban történekről. Elkecserevés, lehangoltság, majd fájdalmas düh fogta el a közönséget a hírek hatása alatt.

A *Purgly*-házra a kora délelőtti órákban kitűzték a gyászlobogót, de csakhamar be is vonták. A Kintzispalotán és néhány más aradi házon azonban egész nap ott lengett a gyász jele.

Nagy megpróbáltatások előestéjén állunk. Gyásznapi suhant el a fejünk felett, hogy újabb gyásznapioknak adjon helyet. De mi virrasztunk a kiterített alkotmány mellett. Talán csak elrejtőzött, mert meghalnia nem szabad, nem lehet!

— **Barabás Béla beszámolója.** Amint már megírtuk, Aradváros képviselője, *Barabás* Béla dr. e hó 25-én tartja meg beszámolóját. Ugyanekkor az ország minden részében tiltakozó nagygyűlések lesznek.

— **Főpolgármesterből polgármester.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A fővárosi bizottsági tagok körében legutóbb élénk tanácskozások folynak a polgármesteri szék betöltése dolgában. A tanácskozásokból az az eszme került ki, hogy a polgármesteri székre *Márkus* Józsefet, az imént lemondott főpolgármestert válasszák meg. A bizottsági tagok között általános a nézet, hogy *Márkus* József, ha a törvényhatóság bizalma feléje fordul, nem fog kitérni a választás elől.

— **A Kossuth szobor bizottság** ma este tartotta *Nagy* K. elnöklete alatt rendes heti értekezletét, amelyen *Schwarz* Zsigmond titkár beszámolt a Kossuth-szobor alap javára e héten befolyt összegekről. Adományokkal a következők járultak a szoboralaphoz: A város egy negyed évi segély címén: 750 k., *Lukács* Sándor vendéglős gyűjtése 11 kor. 83, ifj. *Staubert* Károly és *Pika* Józsa, *Szerendán* Károly és *Pika* Irén lakodalmi gyűjtései: 7 kor. 40 fill., *Risinger* Sándor 50 korona, *Kabdebó* János dr. 50 korona. Összesen tehát 897 korona 60 fillérrel szarodott a Kossuth-szobor alap. A titkár jelentése után *Benedek* Arpád arra hívta fel a tagokat, hogy az osztrák császár arcképét helyettesítsék otthonaikban Kossuth Lajos arckével.

— **Az Acsev igazgatósági ülése.** Az *Arad-Csanádi Egyesült Vasutak* igazgatósága vasárnap délelőtt ülést tartott *Mesko* Sándor dr. társulati alelnök elnöklete alatt. Az igazgatóság első sorban a társulat tárcájában levő *törzsrészevények értékesítésével* foglalkozott és elhatározta, hogy a vasut mentén levő megyék érdekeltségét részesíti előnyben, amennyiben a vasut cimleteire igényt tartanak. Az értékesítendő *törzsrészevényeket kétszázötvenöt korona értékben* fogják eladni és *f. évi április hó 1-én átveendő*, addig pedig január hó 1-től kezdve, tehát három óra 4% kamattal fizetendő a részevények névértéke

után. Kibocsátásra kerül *tizezer darab törzsrészevény két millió korona névértékben*, az 1906. üzletévre szóló szelvénynyel ellátva. Az igazgatósági ülésen jelentés tétetett még a *Körösbányán és Brádon* eszközölt szénforrások eredményéről, valamint a motormenetekről. A minden tekintetben kedvező jelentéseket az igazgatóság örövendetesen tudomásul vette.

— **Felhívás a szőlősgazdákhöz.** Felszólítanak az *Aradhegyaljai Szőlősgazdák Egyesületének* mindazon t. tagjai, kik az *Agrár-kölcson* esedékes részlete befizetésére halasztást óhajtanak, hogy ebből folyamodványokat *sürgősen* adják be az illetékes helyre. *Igazgatóság.*

— **A budapesti egyetemet bezárták.** Láng Lajos, a budapesti tudomány egyetem rektora ma az esetleges tüntetések vagy rendzavarások megakadályozására, bezárta az egyetemet.

— **Házasságok.** *Visky* Pál dr., az aradi orvoskar igen rokonszenves és képzett tagja oltárhoz vezette *Heinrich* Ilonka kisasszonyt, *Heinrich* Sándor, az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár vezérigazgatójának bájos és szeretetreméltó leányát. Az esketési szertartást *Csécsei* Imre ev. ref. lelkész végezte, a ki költői szárnyalású beszédet intézett az új párhoz.

Kósa Olivér volt aradi honvéd hadnagy, m. kir. határrendőrségi felügyelő, házasságot kötött *Schreiber* Ellike kisasszonnyal.

Szecher Ferenc, a földművelésügyi minisztérium tisztviselője, házasságot kötött *Strumberger* Malvina kisasszonnyal Aradon.

— **Egy volt aradi szerkesztő halála.** A fővárosban, a mint lapunknak táviratozzák, meghalt *Schankebank (Vledényi)* Károly ujságíró, aki működését egy ideig Aradon folytatta. *Schankebank* az azóta megszűnt *Alföld* című napilapnak volt a szerkesztője. Mikor az *Alföld* az akkori laptulajdonosok akarata folytán az egyházpolitika ellen foglalt állást, az egész szerkesztőség kilépett s ekkor hozták le a főváros egy klerikális lapjától *Schankebank*-ot. Mindössze egy évig volt Aradon, azután visszament a fővárosba s ott folytatta zurnalistikai tevékenységét.

— **A posta köréből.** A kereskedelemügyi miniszter *Singlédi* Ferenc aradi posta és táviráda gyakornokot posta és táviráda tiszté nevezte ki.

— **Athelyezett igazgató.** A közoktatásügyi miniszter *Kováts* József homonnai felső kereskedelmi iskolai igazgatót a lippai állami felső kereskedelmi iskolához helyezte át.

— **Kinevezések.** A pénzügyminiszter a máriaradnai adóhivatalhoz *Koszó* György ellenőrt penztárnokká, *Wilhelm* Frigyes adótisztet ellenőrré nevezte ki.

— **A hódmezővásárhelyi installáció.** Nagy Mihály, volt országgyűlési képviselő, Szeged főispánja, ma Hódmezővásárhelyen letette a főispáni esküt. Az installáción mindössze *egy* bizottsági tag volt jelen.

— **A berlini nász.** Kétség lakodalmom lesz e hó 26-án Berlinben. Tudvalevőleg ekkor tartja lakodalmát *Eitel* Frigyes herceg s a császári pár ezüst lakodalmát is ezen a napon ünnepli meg. Mint Berlinből jelentik, *Eitel* Frigyes menyasszonya délután 5 órakor vonul be a Brandenburgi kapun s a Párisi-téren a városi hatóság fogadja a menyasszonyt. A császári pár ezüstlakodalmára *Vilmos* császár személyesen hívta meg *Hesse* és *Duning* Amerikában élő német granátosokat, akik mint az első gárdaezred gárdistái, a császári pár első lakodalmán is résztvettek. A gárdaezrednek azokat a katonáit, akik az első lakodalmán megjelentek a császárnak, szintén meghívták az ezüstlakodalmára.

— **Szép fogakat** csakis a *Dentolin* fogoreme használata biztosít. Vojtek és Weisznál.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Merénylet a Miklós-utcában. Nán Miklós vagongyári munkás a múlt esztendő szeptemberének vége táján revolverrel reálított Pucsa Stefániára, mert ez több asszonyval együtt ki-nevette őt. A revolvergolyó azonban célt tévesztett. Mire meg nem fontolt, de szándékosan elkövetett emberölés kísérlete miatt került ma Nán Miklós az aradi esküdtszék elé, amely Krenner Zoltán ügyvédjelölt védőbeszéde után felmentette őt a terhére rótt vád alul.

NAPIREND.

Február 20. Kedd. Róm. kath. naptár: Eleuther. — Protestáns naptár: Aladár. — Görög-keleti naptár (február 7.): Partén püspök. — A nap két 7 óra — perckor, nyug-szik 5 óra 28 perckor.

Időjelölés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, nyugaton, délen elvélve csapadék.

Február 20. Az aradi Kölcsey-egyesület irodalmi estélye délután 5 órakor (Városház.) — A hazafias ifjuság értekezlete este 8 órakor (Iparosház.)

Február 25. Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése délelőtt 11 órakor. — A pankotai néphank részvénytársaság közgyűlése délelőtt 11 órakor. — A Victoria takaré- és hitelintézet mint részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 órakor. — Az aradi önkéntes tűzoltókar közgyűlése délelőtt 10 órakor (Tűzoltóaktanya.)

Március 4. Az aradi polgári jótékony nőegylet thea-estélye délután 5 órakor.

Március 4-8. Az aradi szent egyet alapítási ünnepe.

Március 8. Körorvosválasztás Csernőn.

Március 9. Orvosválasztás Szemlakon.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapesti, február 19

Üzlet nélkül, változatlan áruk.

Az áruk 100 kilónként számítva:

Árúár 12 órakor

Buza 1906. áprilisa	16.76—16.78
Rozs 1906. áprilisa	13.66—13.68
Zab 1906. áprilisa	15.02—15.04
Tengeri 1906. májusra	13.80—13.82
Új őszi buza 1906-ra	16.74—16.76

Árúár 5 órakor

Buza 1906. áprilisa	16.76—16.78
Rozs 1906. áprilisa	13.64—13.66
Zab 1906. áprilisa	15.02—15.04
Tengeri 1906. májusra	13.82—13.84
Új őszi buza 1906-ra	16.72—16.74

Irányzat változatlan.

Árúár 3 órakor

Országkiszállítás	668 50
Magyar hitelrészvény	783 25
Levártatásnak részvény	419 —
Répa-Murányi vasút részvény	531 50
Oszták-magyar államvasút részvény	672 —
Közút vasút	588 50
Városi villamos vasút részvény	325 50
Erzsébet szanatórium sorajegy pénzben	10 50
Erzsébet szanatórium sorajegy áruban	12 —

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Február 19. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban 132—133 fillérig; öreg közep páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 136—138 fillérig; fiatal közep páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 135—137 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 135—137 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 136—137 fillérig; közep páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban 135—136 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 132—134 fillérig.

Sertéselészék: Február 11. napján volt készlet 37,270 darab, február 12. napján főlhajtatott 1123 darab, február 12. napján elszállított 700 darab, február 13. napján maradt készlet 37,693 darab.

A hazotti sertéselészék irányzata: Csöndes.

Könnyen elképzelhető,

hogy egy olyan szer, amely a szervezetet új erő forrásokhoz juttatja, azt képessé teszi arra, hogy fenyegetőleg fellépő betegségeknek határozottan ellent tudjon állani. Ezt legkönnyebben a SCOTT-féle EMULSIO hasznalata által érhetjük el. — A SCOTT-féle EMULSIO jó ízű és könnyen emészthető készítmény, mely legfinomabb gyógyszer kamájából készül mesz és rátron hypophosphitok hozzáadásával. A csukamájolaj az egészséges, izmos hus képződését előmozdítja míg a hypophosphitok az idegeket edzik és az életerőt fokozzák.

A SCOTT-féle EMULSIO valódiságának jele a „a hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Kapható minden gyógyszerárban.

Ezen lapra való hivatkozásnál és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mindegyikkel bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL, 3911
„Városi gyógyszerár”

BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f.



CSARNOK.

Sherlock Holmes újabb kalandjai.

II. A sárga arc,
vagy a norbury-i rejtély.

Írta: Conan A. Doyle.

Angolból fordította: Réth László. [3]

(Folytatás.)

Igy be kellett érnem ennnyivel, bár ez volt az első alkalom, hogy titok volt előttem. Egy chequest adtam neki és nem gondoltam többé a dologra. Bár az ezután következőkkel semmi összefüggésben nincs, mégis helyesnek találtam megemlíteni. — Igen épen most mondtam önnek, hogy nem messze tőlünk egy házikó állott. Köztünk mezőség terül el, de hogy az ember ezt elérhesse, az országut hosszában kell haladni egy ideig és akkor befordulni egy keskeny ösvényre. Közvetlenül a házikó mögött, egy csinos kis skót fenyőerdő terül el, ahol gyakran szoktam volt sétálni, mert a fák mindig vonzzák az embert. A mező lak a nyolc hónap alatt üresen állott, ami kár volt, mert csinos kétemeletes épületnek látszott a dívatu és vadszőlővel befutott tornáccal. Sokáig állottam ott, elgondolva mily kedves kis otthont nyújthatna a lak. Mult hétfőn este épen sétát tettem lefelé az uton, midőn egy üres butorszállító kocsi jött szembe velem és a pázsiton, a tornác mellett egy csomó szőnyeg feküdt. Nyilvánvaló volt, hogy a lakot kibérelték. Elmentem előtte és megállva, (mint akinek semmi dolga sincs), felnéztem reá és elgondoltam miféle emberek lehetnek azok, kik idejöttek szomszédságunkba. Így szemlélődve észrevettem, hogy egy arc bámul mereven reám a felső ablakok egyikéből. Nem tudom, mi különös volt ezen az arcon Mr. Holmes, de úgy éreztem, hogy végig fut hátamon a hideg. Kisé távol álltam, hogy nem vehettem ki tisztán a vonásokat, de valami természet-ellenes és emberietlen volt az arcon. Ez volt a benyomás, melyet reám gyakorolt. Gyorsan előre jöttem, hogy közelebről tekintsem meg e személyt, ki engem figyelemmel kísért. De midőn ezt tettem, az arc hirtelen eltűnt a szoba homályába, oly birtelen, mintha csak elrántották volna az ablaktól. Mintegy öt percig állottam, gondolkozva a dologról és benyomásaimat elemelve. Nem tudtam megmondani, vajon női vagy férfi arc volt. De a legmélyebb benyomást színe gyakorolta rám. Ólomszínű, halotti sárga volt, bizonyos feszült merevséggel, mi szönyv természetellenessé tette. Annnyira meg voltam zavarodva, hogy elhatároztam, miszerint a villa új lakóit jobban szmügyre veszem. Közeledtem

és kopogtattam az ajtón, melyet egy magas, kiaszott, kellemetlen, durva arcú nő rögtön felnyitott.

— Mit akar ön? — kérdezte északias kifejtéssel.

— Szomszédjuk vagyok, — mondtam, házam felé mutatva, látom, hogy csak most költöztek be és azt gondoltam, hogy talán segítségükre lehetnék valamiben.

— Eh, majd akkor hívjuk önt, ha akarjuk, mondtam és becsapta orrom előtt az ajtót. Bosszankodva a goromba elutasítás miatt, hátat fordítottam és haza mentem. Bár megkísértem másra gondolni, mégis egész este az ablakbéli arcon és azon a goromba asszonyon járt az eszem. Elhatároztam, hogy az előbb történetekről mit sem szólok feleségemnek, ki túlérzékeny, mivel nem akartam, hogy a reám gyakorolt kellemetlen be nyomásokat velem megossza. Mégis, mielőtt elaludtam, megjegyeztem, hogy a házikóba lakók költöztek be: ő erre nem adott választ.

Rendesen kiválóan egészséges alvó vagyok, úgy, hogy családomban állandóan tréfa tárgyát képezte, hogy semmi sem képes álomból felébreszteni. És mégis, hogy, hogy nem, ezen a különös éjszakan, talán e kis kalandom folytán keletkezett csekély izgatottság okozta e, vagy más, bizony nem tudom, de tény az, hogy sokkal ébrenben aludtam, mint rendesen. Félálomban homályosan észrevettem, hogy valaki jár kel a szobában és fokozatosan jöttem tudatára annak, hogy nőm felöltözött és köpenyét, kalapját magára vette. Éppen szólni akartam ez időtlen készülődések feletti csodálkozásomban, vagy tiltakozásomban, midőn félig nyitott tekintetem, hirtelen arcára, — melyet a kandalló tüze éppen megvilágított — esett és a csodálkozás teljesen elnémított.

(Folytatása következik.)

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:
Kintzig-Kopár Ferenc.

Nemzeti Színház.

Bérlét 136. sz.

Páros.

Kedden, 1906 évi február hó 20 án.

NÁDAS MARGIT mint vendég:

A bajazzók.

Opera 2 felvonásban. Írta: Ruggiero Leoncavallo. Fordította: Radó Antal.

SZEMÉLYEK:

Carlo	Déri Jenő.	Beppo	Faludi K.
Nedda, neje	Nádas M.	Sylvio	Ladislai J.
Tonio	Hunyadi J.	Egy pór	Böri Lajos.

EZT MEGELŐZI:

A két öreg.

Vigjáték 1 felvonásban. Írta: Pásztor Árpád.

SZEMÉLYEK:

Az apa	Várnal Jenő.	Rózi	Kőrössy Jucl.
Az anya	Bácsné.	Kálmán	Delli Lajos.

Közdete este 7 és fél órakor.

NYILTTÉR.*



Főraktár Aradon: Fejér Gyulánál. 2391

Nagyraktár

üveg, porcellán és konyhabere-
rendezési cikkekben.

Megnyílt Andrássy-tér 16.
(volt Gebhart-ház.) 500

SZABÓ ALBERT

6 es. kir. tsa. József tsa. udv. szállítja.

Városi és megyei telefon 429.

A Műveltség Könyvtárának

második kötete

Megjelent!

AZ EMBER

Testi és lelki
élete,
egyéni és faji
sajátságai.



470 szöveg-
képpel és
39 műmel-
léklettel.

470 szöveg-
képpel és
39 műmel-
léklettel.

AZ EMBER című mű tartalma:

- Bevezető Irta: Lenhossék Mihály.
Az ember származása és helye a természetben.
Irta: Gorka Sándor.
Az emberi test szerkezete és működése.
Irta: Pekár Mihály.
A szellemi munka természete. Irta: Ranschburg Pál.
Az ember faji sajátságai. . . Irta: Semayer Vilibald.
Betegség és egészség. Védekezés a betegségek ellen.
Hogyan éljünk. Irta: Dalmady Zoltán.
A lelki életről. Irta: Alexander Bernát.
A lelki élet abnormitásai. . . Irta: Ranschburg Pál.

Ara diszkötésben 24 korona.



Megrendelhető minden könyv-
kereskedésben.

A Műveltség Könyvtárának
további kötetei félévi időkö-
zökben jelennek meg.

A Műveltség Könyvtárának részletes prospektusát kívánatra ^{szri-}
vesen küldi az „Athenaeum” irodalmi és nyomdai részveny-
társulat könyvkiadó-osztálya Budapest, VII., Kerepesi-ut 54.

Könyvkötészetünkben
egy ügyes fiu
tanulónak
felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Jegygyűrűk!

és mindennemű ékszerek 14 karatos aranyból és finom ezüstből, ugyisintén arany, ezüst, orosz tulazüst és mindennemű fém és inga, fali, ébresztő órák rendkívül nagy választékban, olcsó árak mellett kaphatók

IGAZ SÁNDOR

mű-órás és ékszerész-nél

Arad, Szabadság-tér.

Simonyi-utca sarkán,
régli színház épület. 232

Saját készítésű

nap és esőernyők,

diszernyők, kertí ernyők, mérnök-ernyők és szőrmeárúk óriási választékban.

Ernyő javítások és áthuzatok

2 óra alatt elkészülnek.

Eiválialok továbbá diszernyők újjalakítását is. 231

Nassan R.

Arad, Szabadság tér 19. Rosenblüh H. és Társa cég mellett

Mezővárosban,
a legélénkebb helyen

— vásártéren —

uri kényelemnek megfelelő

háza

6 szobával, fürdőszoba, konyha, üvegezett folyosóval, kerttel, nagy magtárral, kocsiszinnel, istállóval s egyéb hozzátartozó helyiségekkel jutányosan

eladó.

Czím a kiadóhivatalban. 626

50 százalék megtakarítás a fűtésnél!

A legjobb találmánya

„Ilona“-brikett

mely kötőanyag nélkül készül, az összes fűtőanyagok közül a legtükéletesebb, szagtalan, tartós parázsszal ég, nimes salakja, nem kormel, nem füstöl és nem piszkít, és a legolcsóbb fűtőanyag. A kőszénél nem drágább és kétszeres fűtőképességgel bír. — Egyetlen kísérlet meg fog mindenkit győzteni a fűtőanyag páratlan előnyeiről. — Megrendelhető:

Altman Ede

főelárusítónál

267

Wesselényi és Kle Ernő-utczák sarkán,

☎ Telefon szám 46. ☎



Sok millió előkelő
urhölgy használja a
világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely zsirtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan zser szeplők, májfeltok, bőrtakák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégeiy elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 3881

Török József gyógyszerész-nél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszer-tárában.

Fagyástól eredő bütykök

eltávolítására,

fagyási viszketegység biztos megszüntetésére
kiválóan jó hatásu a

„Hajós“-féle fagybalzsam.

Ára 1 üvegnek 70 fillér.

Felsőges, páratlan a maga nemében kitűnő zamatu

Szultán-rum-mal

a legélvezetesebb tea ital készíthető.

Ára 1/2 literes üvegnek 1 kor. 60 fillér, 1 liter 3 kor.

A legtartósabb és használatban a legkellemesebb
valódi orosz gummi-szivacsna

dekája 70 fillér.

Bentli szerek kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertárban

261

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség és b. vevőim tudomására hozni, hogy az eddigi Hurnyadi utczai

hentesüzletem

Forray-utca 1. szám

(Auerbach féle házba) helyentem át és a mai kor igényeinek teljeseleg megfelelőleg átalakítottam.

A n. é. közönség b. pártfogásáért esedezik

Tisztelettel

Stojakovits Milán,
hentes. 548

Mielőtt

kávét vásárolna,

kérem tegyen egy próbavásárlást a híressé vált

Palermo pörkölt kávéból,

amely úgy tejes, mint fekete kávénak valami fenomenális finom, ize, aromája páratlan, az idegekre nem ártalmas, szapora és igen kiadó. Hetenként kétszer friss pörkölés; eredeti 1/4 és 1/2 kilós csomagolásban csakis egyedül

Dürr Gusztáv

fűszerkereskedésben kapható

a városházzal szemben.

Értéktelen utánzatoktól óvakodni; minden csomag cégem nevével és ólompecsétemmel van ellátva. 195

M. kir. szabadalmazotti

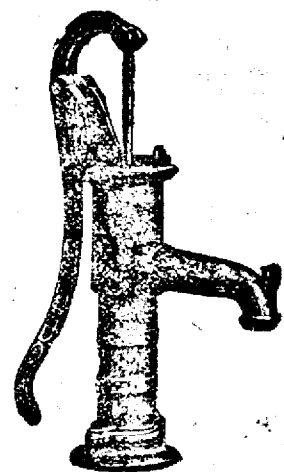
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak héjak és egyéb tisztátalanságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéseért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyo szelepekkel. Közösgenek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgáltatást, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belüli gummirozott kender-csövek a legolcsóbb árban.



Kutak

a hozzávaló csövekkel

olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Otto

M. királyi szabadalmazotti tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 274

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Egy borprés eladó.

Mindenkinek

— aki lapunk előfizetője — ingyen és bérmentve megküldjük, míg a készlet tart, ha azt levelező-lapon kéri, diszes 54×76 cm. nagyságu

fali

lapnaptárunkat,

amely hivataloknak és irodáknak nélkülözhetetlen.

Aradi Közlöny kiadóhivatala.

127—1906. számhoz.

Árlejtési hirdetmény.

Csanádvármegye battonyai járásán átvonuló törvényhatósági és vasuti állomásokhoz vezető közutaknak fentartására s esetleges folytatólagos kiépítésére az 1906—1908. években szükséges anyagoknak a vasuti állomásoktól a közutakra leendő kifuvározására és felhalmozására.

Az 1906. évre előirányzott anyagok mennyisége 44 km. kiépített közut fentartására = 2270 köbmét. terméskő és rostált folyamkavics 6415 korona előirányzott szállítási költségösszeggel.

A fentartási és építési anyagok helyszínére való fuvarozásának a fent említett évekre vállalkozás utjáni biztosítása érdekében 1906. évi márczius hó 3-ik napjának délelőtti 10 órájkor a kir. államépítészeti hivatal helyiségében, Makón versenytárgyalás tartatik.

A pályázó vállalkozók felhivatnak, hogy az erre vonatkozó s a részletes feltételek 3. §-a szerint kiszállítandó kavics felosztási kimutatással felszerelendő és az 5. §. szerint 5%-os bánatpénzzel ellátott írásbeli ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9¹/₂ órájáig a megjelölt hivatalnál benyujtsák. Az ajánlatok 1 koronás, a felosztási kimutatások pedig ivenként 30 fillér, — át nem irt — bélyeggel látandók el.

A vállalatra vonatkozó részletes felosztási kimutatás, a feltételek és a szerződés mintája a kir. államépítészeti hivatalnál, Makón, a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők, illetve megszerezhetők.

Kelt Makón, 1906. évi február hó 16 án.

637

Csanádvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal.

368—1906. szám.

Pécskai járás főszolgabírája.

Pályázati hirdetmény.

Aradvármegye pécskai járásához tartozó Szemlak községben lemondás folytán üresedésbe jött községi orvosi állás választás utján leendő betöltésére határidőül f. évi márczius hó 9. napjának d. e. 9 óráját Szemlak községhezához kitűzöm.

Az állás javadalmazása 1600 korona évi fizetés, 40 fillér nappali és 80 fill. éjjeli látogatási díj.

Felhivom az ezen állást elnyerni óhajtókat, miszerint orvosi oklevéllel és az eddigi működésüket igazoló okmányaikkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám a választást megelőző napig nyujtsák be.

Pécska, 1906. évi február hó 15-én.

632

Senk,
főszolgabíró.

Ajtisza

szőlőoltványokat,

gyökeres fás oltványokat, a legjobb bor és csemegefajokból ajánl megvételre

Hámory-gazdaság.

Bővebb felvilágosítás nyerhető:
Arad, Deák Ferenc-utca 3 sz. Telefon 229.

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Ujdonságok már érkeztek!

Costümökre, fekete, divatszínű és
angol kelmek!

Pompás mintájú blous selymek és
blous kelmek!

Rosenblüh H. és Társa.

Kirakataink árjegyzékei tájékozást nyujtanak, miért is azok megtekintését kérjük.

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Rumburgi és Creas vásznak!

Nagy elbvételünk folytán, az árak emelkedése daczára, az eddigi fel-tűnő olcsó árakat fentartjuk . . .

Chiffon, pamutvászon, fehér és szines asztalnemüek, törülköző és törölöruhák versenynélküli olcsó árakon kaphatók!

APRÓ HIRDETÉSEK.

A K I N E K

ismeretség híján

bárányra,
szelvényre,
szelvényre,
kőnyelvre,
segédre,
ispánra,
gazdálkodásra,
kulcsárra,
vinczellérre,
kerítésre.

kulcsárnyóra,
gazdasszonyra,
szakácsnyóra,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzügyesre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége

A K I

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

füzetet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

A K I

bérbemenni kíván

hálószobát,
kiszállást,
vadászterületet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

A K I

magánlakást vétel vagy bérbemelés céljából keresi;

A K I

amely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér csóit, ha az

„ARADI KOZLONY”

kis hirdetés
rovatait használja.

Nagymennyiségű maculatura

eladó a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás!

4 szoba, 1 alkoven, fürdőszoba és egyéb mellékhelyiségekből álló lakás a fő ut közvetlen közelében május 1 től kiadó. Cím a kiadó hivatalban. 689

Héhs Victor

törvényesül bejegyzett és az egész országban bevezetett **hiteltudósító** irodája Aradon, Tököly-tér 6. sz., Frik-ház. Alapítattott 1898. 2001

Vészek könyvtárakat,

egyes könyveket és hangjegyeket legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyv-, papir- és zeneműkereskedése, könyv- és zenemű kölcsöntára, Aradon. 2569

Kiadó lakás.

Lovarda-utca 1. szám alatt egy földszintes 3 szobás és egy emeleti 4 szobás lakás, minden mellékhelyiséggel együtt május hó 1-től kiadó. Bővebbet ugyanott vagy Krizsán Sándor úrnál, Torony. 618

Kiadó!

Lipót-utca 10a. szám alatt egy 2 szoba, konyha és előszobából álló magányos ház, nagy kerttel, vízvezetékkel. Bővebbet özv. Gömör Józsefnél. Kovaszinczon. 624

Két színházi

zártszékberlet (páratlan) az idény hátralévő részére eladó. Tudakozódhatni Klein könyvesboltjában. 631

Ügyvédi naplók

és főkönyvek rendkívül finom erős papírból egész vászon kötésben bőr sarokkal 500 oldal tartalommal 24 kor. Kaphatók Ingusz I. és Fla. Könyv és papirkereskedés. 286

A Münz-házban,

a Szabadság-tér és Hunyady-utczába nyíló ablakokkal a II. emeleten 2 nagy szoba, hálófülke és mellékhelyiségek, az I. emeleten 2 utca, 1 udvari szoba és mellékhelyiségekből álló lakás május 1-től kiadó. 601

Irnok

Irodai teendőkhöz teljes önálló járassággal bíró fiatal ember, ki ügyvédi irodában is évekig alkalmazva volt, beszél magyarul, németül és románul, kitűnő bizonyítványokkal, kalligrafikus írással, helyben vagy vidéken alkalmazást keres. Szíves megkereséseket Sz. Gy. alatt kéretik a kiadóhivatalba. 591

Kertész vinczellérnek

ajánkozik ügyes szorgalmas fiatal férfit, állását Április 1-én foglalhatja el. Cím a kiadóban. 640

Hölgyek figyelmébe!

Ajánlja magát gyakorlott, **Budapesti**

arcz, kéz, (manikűr) hajapoló s hajfestő.

Házhoz is megyen. 301

Szíves pártfogást kér

Varga Jusztine

Árpád-tér 3. szám,

— I. em. (jobbra) ajtó 6. —

Czukorrépa

takarmányozásra, nagyobb mennyiségben míg a készlet tart, akár waggononkint Kurtics állomáson, akár kisebb mennyiségben a helyszínén Iratoson hidmérlegelve,

eladó

Bővebbet 154

Hámory gazdaság

Arad,

Telephon 229.

Kérem a czeget nem össze-
téveszteni!

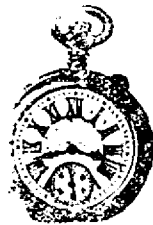
Uraságoktól

használt nyári és téli férfi-ruhákat, utazó bundákat, háló-, ebédlő- és más butorokat a legmagasabb áron veszek és eladok rendkívül olcsó árk mellett Kivánatra házhoz is megyek. Frakk öltönyök kölcsönj mellett kaphatók.

ROTH A.

Aradon, Asztalos Sándor utca 5. sz., az „Arany ABC” mellett. 281

Kérem a czeget nem össze-
téveszteni!



Nekem már
nem kell reklam.

Mert mindenki tudja, hogy

SZILÁGYI MÁRTON

művész

a m. kir. államvasutak szállítójánál s színház oldala mellett

minden órajavítás csak 90 kr.

Óratívég 10 kr. mutató 5 kr.

Egy ébresztő-óra frt 1.40.

Raktáron mindennemű zseb- és falórák bűmulatos olcsó árk mellett, a színház oldala mellett.

Inga, vagy bármilyen nemű fali óráért házhoz küldök és pontosan megcsinálva haza szállítom. Csak egy levelezőlapot tessék írni. 272

Tégla, Cserép

legkedvezőbbben kapható

Pollak Sándor

körkemenze téglagyárában

Mikalakán, a Radnai-ut végén.

Városi telefon 206—255.

Gyári „ 515.

Rendelések felvételnek Karolina-u. 7. sz. irodámban, vagy Rákóczy-u. 28. sz. lakásomon. A téglát vám és fuvarmentesen saját igáimmal házhoz szállítom. — A gyárba saját új műtám vezet. 84

A jegyzői teendőkhöz

tökéletesen jártas s a román nyelvet is beszélő

irnok

alkalmazást nyerhet.

Fizetése 800 korona és mellékjövedelem. Az állást elnyerni óhajtok ajánlataikkal alulírt jegyzőhöz forduljanak.

Nagypél, 1906. évi február hó 16-án.

Goldis János,

620 jegyző.

Dankbarkeit

beranlagt mich, gern und tieflich allen
Eugen- und Habsburgischen Mitbürgern,
wie mein Sohn durch ein einfaches, billiges
und erfolgreiches Naturprodukt von jedem lang-
wierigen Leiden befreit wurde.
K. Baumgartl, Gastwirt in Reut bei Stuttgart.

3781

Szent-László-utcában

8. sz. alatt

Spielmann Albert

pinczejében

588

sikulai alma van eladó.

Dr. Hubert gyógyintézete

Sebészi és női betegeknek

Apátfalván.

Kényelmes,

228

modern berendezés.

Mérsékelt árk.

Csanádmegyei telephon szám 3.

01522—1906.

FELHIVÁS

A gazdasági munkás és cseléd segélypénztárról szóló 1906 évi XVI t. c. 8. §-ának végrehajtása tárgyában kelt m. kir. földművelésügyi miniszteri 11000--1904 számú rendelet 18, 28 illetve 32 §-ai alapján felhívjuk a gazdasági munkást vagy cselédet tartó gazdaközönseget hogy a minden egyes gazdasági cseléd után évenként előre fizetendő 120 filléres hozzájárulási díjat az adóügyi osztály utávénya alapján a városi adópénztárnál haladéktalanul annálkább befizesse, mert a 22169—VI 3 1904 számú rendelet 3 pontja értelmében a segélypénztár csak akkor köteles a cselédek részére az 1900 XVI és 1902 XIV t. c.-ben baleset esetére biztosított segélyeket kiszolgáltatni, illetve a munkaadónak e címen felszámítható költségeit megtéríteni, ha az a cseléd kit a baleset ért, az öszszeírásai lajstromba szabályszerűen felvétellett és utána a hozzájárulási díj az esedékeségkor, vagy utóbb ugyan, de ez esetben mindenesetre a baleset megtörténte előtt legalább 30 nappal tényleg befizetve lett.

Felhívjuk továbbá az illetőket, hogy az öszzeírás bejezte után szolgáltatba fogadott új cselédeket vagy elbocsátott cseléd helyébe fogadott cselédeket a szolgáltatba lépés napjától számított 15 nap alatt a cselédkönyv bemutatása mellett az adó ügyosztálynál annál inkább bejelentse, mert baleset esetén csak olyan cselédek után tarthat igényt a munkaadó a 8. §-ban biztosított segélyre, akik szabályszerűen bejelentetvén a vonatkozó lajstromban előfordulnak.

Arad, 1906. évi január hó 22.

A városi tanács